

MEDICINA

AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS ŽURNALAS
Nr. 1 (81) 1993

MEDICINA ALGS Žurnalas

Journal of American Lithuanian Medical Association
Nr. 1 (81) 1993

Redaktorius

Vaclovas Šaulys, M.D.

Redakcinė kolegija:

Kazys Ambrozaitis, M.D.

Milda Budrys, M.D.

F.V. Kaunas, M.D.

Kazimieras Rimkus, M.D.

Korespondentai:

J. Kriaučiūnas, MD — Putnam, Con.

A. Pavilaniš, MD — Montreal, Kanada

G. Skrinskas, MD — Toronto, Kanada

Redakcinės kolegijos nariai, tvarko atskirus žurnalo skyrius

Techninis redagavimas:

Teresė Bogutienė

Kalba ir korektūra rūpinasi:

Irena Skuodienė

Spaudos darbai atlikti:

M. Morkūno spaustuvė, Čikagoje

Straipsniai, korespondencijos, nuotraukos siunčiamos redakcijos adresu. Rankraščiai taisomi ar trumpinami redakcijos nuožiūra. Žurnalas išeina du kartus per metus. Prenumerata U.S. \$10.00 metams. Atsiskaitoma per draugijas, arba tiesiog MEDICINOS adresu. Adresų pakeitimus prašome iš anksto pranešti administracijai.

MEDICINA

Redakcija:

c/o V. Šaulys

2639 W. 86 St.

Chicago, IL 60652

Tel.: (312) 776-7337

Administracija:

Irena Makštutis

6849 Highland

Palos Heights, IL 60463

(708) 448-8374

TURINYS

<i>Būkime ištikimi veiklos planams, K. Ambrozaitis, MD</i>	1
<i>Kas naujo prostatos vėžio gydyme?, A. Alekna, MD</i>	3
<i>Kai vaikai serga apendicitu, A.J. Šaulytė, MD</i>	6
<i>Lietuvis gydytojas už savo tėvynės ribų</i>	
<i>J. Meškauskas, MD</i>	8
<i>Medicina Lietuvoje, Red.</i>	14
<i>Lietuvių Medicinos Muziejus, M. Budrienė, MD</i>	16
<i>Gyvenimas, atiduotas kitiems,</i>	
<i>Doc. J. Norvaišienė</i>	17
<i>ALGS veikla</i>	19
<i>Toronto LGD veikla</i>	24
<i>Kvebeko LGD veikla</i>	24
<i>New York' o LGD veikla</i>	25
<i>[domiausias pacientas, A. Garūnas, MD</i>	26
<i>GAJA, V.Š.</i>	28
<i>Kronika, K. Rimkus, MD</i>	30
<i>Mokslo Pakopom, Red.</i>	37
<i>Mūsų mirusieji, Red.</i>	40
<i>Mikstūra, K. Ambrozaitis, MD</i>	45

Sekančiam numeriui medžiagą siųsti iki spalio 15 d.

BŪKIME IŠTIKIMI VEIKLOS PLANAMS

Amerikos lietuviai gydytojai šiais metais švenčia savo organizacijos 80 metų sukaktį. Šiam svarbiam paminėjimui suruošti jau nebuvo iniciatyvos ir energijos iš Amerikoje dar vegetuojančių penkių lietuvių gydytojų draugijų. Paminėjimui iniciatyva turėjo ateiti iš ALG sąjungos valdybos, kurios pirmininku yra veiklusis A. Vanagūnas, MD. Paminėjimas buvo vietinio pobūdžio ir jau įvyko mažoje "Seklyčios" salėje. nebuvo draugijų ir organizacijų atstovų, korporacijų, tik dalyvavo vietiniai vyresniesieji gydytojai ir keletas svečių. Minėjimui orumo suteikė dr. J. Meškauskas išsami ir profesinio lygio paskaita.

Praeitais metais keliolika JAV ir Kanados gydytojų dalyvavo VIII Lietuvos Gydytojų sąjungos suvažiavime Klaipėdoje. Suvažiavimas buvo gerai suruoštas. Stebėtojams paaiškėjo, kad LGS priklauso tik maždaug kas trečias gydytojas, kad visi gydytojai yra Sveikatos ministerijos tarnautojai, išlaikomi ir skurdžiai apmokami valstybės, kad privati praktika yra nesuprantamas tabu ir kad gydytojų darbo sąlygos dėl bendros ekonominės padėties gana primityvios.

Lyginant šiuos du įvykius, tenka susimąstyti, planuojant ateities veiklos gaires. Organizacinėje veikloje pirmuoju rūpesčiu yra ryšys su Lietuvos gydytojais ir bendrai su Lietuva. Mūsų vidaus ryšio palaikymui belieka "Medicinos" žurnalas ir ALGS bendralaiškiai. Mūsų žurnalas išeina retai ir nėra mokslinio pobūdžio, bet labiau biuletenio pobūdžio informavimas. "Mediciną" išleisti dažniau trūksta darbo rankų, ne pinigų.

LGS-ga irgi leidžia "Medicinos" žurnalą, kurio praeitais metais išėjo tik keturi numeriai. Lietuvos "Medicinos" žurnalas turi labai įspūdingą redakcijos kolektyvą, spausdina daugiausia mokslinius straipsnius. Jame gausu ir Lietuvos medicinos istorijos puslapių. Šiomet yra pažadėta išleisti 12 numerių.

Amerikoje lietuvių kilmės jaunų gydytojų yra gana daug, tačiau jie nesijungia į lietuvių draugijas. Kiek aktyviau veikia LAMA — tai sportui orientuota grupė, kas met dar suruošia slidinėjimo išvykas į kalnus su medicinos seminarais.

Galėtų būti labiau stengiamasi abipusį ryšį palaikyti. Su LGS buvusiu valdybos pirmininku, prof. A. Marcinkevičium, ryšys buvo pakankamas. Su naujuoju pirmininku ryšio beveik neturime. ALGS valdyba skatino ir tebeskatina privačią iniciatyvą tiek profesinėje, tiek šelpimo srityje. Visa eilė Amerikos lietuvių gydytojų nuvykę į Lietuvą, o ir iš Lietuvos atvykusieji į Ameriką, užmezgė šiuos tokius privačius ryšius. Iš to sužinojome, kokio profesinio lygio yra Lietuvos medicina ir kokios pagalbos Lietuvos gydytojai pageidauja. Nuomonės dėl ryšių įvairios. Yra nerimo, kad dėl politinės situacijos Lietuvoje, šie pradiniai ryšiai įgavo tendenciją silpnėti. Pakankamas ryšys buvo su Sveikatos ministru dr. J. Oleka. Naujasis Sveikatos ministras buvo atvykęs į JAV bet su lietuvių gydytojų organizacija nesusisiekė. Kol kas nėra vilties kad sveikatos reikalų reforma Lietuvoje greitai įvyks. Mūsų gydytojai dažnai grįžta iš Lietuvos nusivylę. Dėl profesinio pasitobulinimo ir privačios praktikos pasikalbėjimas vyksta kaip tų, subrendusių metų kolegų. Vienas eina pasivaikščioti ir pamatęs kaimyną, savo kolegą darže bedirbantį, užkalbina: — "Padėk Dieve". — "Burokus raunu" — atsako jam — "Ką veiki?" — "Ne, neilgi ..."

Kol kas maždaug taip vyksta ryšiai su Lietuvos gydytojais. Mes dažnai nesuprantame jų, neišsiginame į jų darbo sąlygas. Ilgametė medicinos centralizacija ir visiškai šališkas socialistinis mokymas nuslopino privačią iniciatyvą. Trumpam laikui atvykę gydytojai iš Lietuvos per daug susižavi mūsų medicina, neišsigindami į privačios praktikos privilegijas ir jos duobes. Jau praėjo daugiau nei dveji nepriklausomo gyvenimo metai. Per tą laiką 'jūs' ir 'mes' turėjo išnykti. Vis tik turime vilties, kad bendravimas vyks abipusio susipratimo dvasioje ir su kolegomis kalbėsime bei diskutuosime, nors ir teks aplenksti centralizaciją ir ministerijas. Kol kas aišku, kad Amerikoje leidžiamos "Medicinos" dar negalime panaikinti ir prisijungti prie Lietuvos "Medicinos". Raginame visus lietuviškos kilmės gydytojus užsiprenumeruoti Lietuvos "Medicinos" žurnalą ir jį visokeriopai remti. Raginame ir Lietuvos gydytojus aktyviai įsijungti į medicinos reformą. Jeigu patys gydytojai to nepadarys, tai nulems Seimas, kuriame, deja, gydytojų skaičius labai mažas.

Per paskutinius 40 metų JAV ir Kanados lietuvių gydytojų veikla buvo gyva ir labai reikšminga profesiniu, kultūriniu ir visuomeniniu požiūriu. Turėjome slaptą viltį, kad Lietuvai, atgavus nepriklausomybę, entuziazmas veiklai ir visapusiška pagalba Lietuvos gydytojams padidės ir tuo pačiu Amerikos gydytojų veikla atsinaujins. Laikiniai susidariusi Lietuvos politinė padėtis neturėtų mus tolinti nuo bendravimo su Lietuvos gydytojais ir stengsimės vis geriau juos suprasti ir pagal galimybes padėti.

Kazys Ambrozaitis MD

*Viršelis: "Pavasario Audra prie Mičigano ežero". Nuotr. K. Ambrozaičio, MD.
Nugarinis viršelis: "Sugrąžink kuo skolingas!". Nuotr. J. Tamulaičio*

1993 m aukos ir nario mokestis

Alfred Alekna MD	100.-	Edvardas Kaminskas MD	100.-	Ed. P. Razma MD	100.-
Vitas Alekna MD	100.-	Raymondas Karka DDS		Antanas G. Razma, MD	100.-
Kazys G. Ambrozaitis MD	100.-	(Kanada)	100.-	Aldona K. Rugis MD	50.-
Aras Balsys MD (Kanada)	100.-	Vytautas Karoblis MD	100.-	Augusta J. Šaulys MD	100.-
Adolfas Baltrukėnas MD	50.-	Birutė Kasakaitis MD	50.-		+100.-
Nijolė Bražėnas MD	100.-	Lucina Kaufmann MD	200.-	Augusta Z. Šaulys MD	100.-
Antanas A. Brazys MD	50.-	Fernandas V. Kaunas MD	50.-		+100.-
Milda Budrys MD	100.-	Gailutė-Jean Kazlauskas DDS	50.-	Vacys Šaulys MD	100.-
Jonas Daugirdas MD	100.-	Gražina Kenter MD	50.-		+100.-
Audra Deveikis MD	100.-	Juozas Kižys MD	10.-	Rimvydas Sidrys MD	100.-
Edvardas Domanskis MD	100.-	Justinas Kudirka MD	50.-	Rasa Šilėnas MD	100.-
Stan Dubickas DDS (Kanada)	100.-	Juozas Laukaitis MD	100.-	Juozas Skrinska MD	100.-
Viktoras Dubinskas MD	100.-	Augustinas Laucis MD	50.-	Janina Snieška DDS	50.-
A. Noakaitė Dunajewski MD	50.-	Antanas Lipskis MD	50.-	H. Solys MD	50.-
Albinas Garūnas MD	50.-	Juozas Makštutis MD	50.-	Jurgis Starkus MD	50.-
Emilija Gasiūnaitė MD	50.-	Antanas Marčiukaitis MD	50.-	Gražina Stulpin-Gayes MD	50.-
Eugene Gedgaudas MD	50.-	Martyna Miškinis MD	100.-	Kazys Šukys MD	100.-
Domas Giedraitis MD	50.-	Praurima Murinas DDS	50.-	Vytautas Tauras MD	50.-
Gedas Grinis MD	50.-	Vytautas Musonis MD	100.-	V. P. Tumasonis MD	100.-
Gedas M. Grinis MD	50.-	Aloyzas Pakalniškis MD	250.-	Arunas Vaitiekaitis DDS	100.-
Laimutė Griniūtė MD	50.-		+100.-	Valteris Vaitkus DDS	50.-
Arnoldas Grušnys MD	50.-	Juozas Petrikas MD	50.-	Jonas Valaitis MD	100.-
Konstantinas Jablonskis MD	100.-	Juozas J. Plikaitis MD	50.-	Arvydas Vanagūnas MD	100.-
Liudvikas Jagminas MD	100.-	Audrius V. Plioplys MD	100.-	Ona Vilpišauskienė MD	100.-
Saulius Jankauskas MD	100.-	Birutė S. Preikštas MD	50.-	Mindaugas Vygantas MD	100.-
Irena Jasys MD	50.-	Jonas V. Prunskis MD	100.-	Aleksas Zotovas MD	25.-

Redakcija dėkoja prof. J. Meškauskui, A. Aleknai ir A. J. Šaulytei už straipsnius "Medicinai". Buvo pažadėta ir kitų, bet pasitenkinom tuo ką gavome. Labai silpnai atsiliepė draugijos.

Gyvybės ženklų nerodo buvusios stipriausios, skaitlingiausios draugijos: Iliojaus ir Toronto. Joms vadovauja jaunesnios generacijos gydytojai. Nerangumas, apatija ar negatyvus nusitaikymas? Jau 3 metai kaip jos nerodo veiklos žymių. Tai labai atiliepia "Medicinos" žurnalo ateičiai. ALGS valdyba susirenka kas 4-6 savaites pasitarimams. Čia projektų ir darbų nestinga, tik trūksta darbo rankų ir lėšų.

Redakcija dėkinga darbščiai administracijai, kuri įtemptai dirba žurnalui išėjus iš spaustuves.

Redakcija dar nenustojo vilties išleisti naują išcivijos gydytojų **adresyną**. Kol kas didžiausia kliūtis — neįmanoma sulaukti atsiliėpimų į prašymus pranešti adresų pasikeitimus. Iki dabar gavome maždaug 50% atsiliėpimų, o norėtume, kad naujas adresynas būtų 100% tikslus. Perskaitę, tuoj "Medicinos" redakcijai prisiųskite savo adresą, telefono numerius, kokia ligoine naudojate, kokia specialybė ir koks praktikos statusas.

Skelbimas

Nuo šių metų pradžios Lietuvos "Medicina" išcina kas mėnesį — jau gautas Čikagoje 5-tas numeris. Žurnalas puikiai redaguojamas. Mums čia gyvenantiems, o Lietuvoj studijas baigusiems, jau sunku su lietuviškais medicinos terminais, daug jų randame visiškai naujų. Lietuvos "Mediciną" skaitant, padės mums prisiminti, o jauniems išmolti lietuvišką medicinišką terminologiją! Parašykite, atsiųsiu susipažinimui. **Prenumerata tik 25 dol. metams!** Užsisakydami — turėsite naudoti, o Lietuvos "Medicinai" bus parama. Užsakymus galite siųsti mūsų žurnalo adresu: "Medicina", 2639 W. 86th St., Chicago, IL 60652.

KAS NAUJO PROSTATOS VĖŽIO GYDYME?

Alfredas A. Alekna, MD

Alfredas A. Alekna gimęs Kaune 1939 metais. Baigė *Northwestern* medicinos mokyklą, Chicagoje 1964 m. Internavo — *Highland* ligoninėje, *Oakland, Ca.* 1965. Karo tarnyba — *US Air Force* 1966-67 m. Bendrosios chirurgijos rezidentūra — 1968 m., urologijos rezidentūra — 1970–73 m. *University of California, San Francisco. Fellowship in Nephrology* 1969 *Veterans Administration Hospital, San Francisco, CA.* Specialybė — *American Board of Urology. Clinical Instructor California Pacific Medical Center, California Campus, San Francisco, CA. Assistant Clinic Professor in Urology, Univ. of California, San Francisco, CA.* Medicinos praktikai priklauso gydytojų vienetui *California Pacific Medical Center, San Francisco, CA.* ir *Seton Medical Center, Daly City, CA.*

Prostatinės liaukos gerybinė hipertrofija (adenoma) priklauso nuo androgenų kiekio organizme. Androgenams sumažėjus, mažėja ir prostatos hipertrofija. Tam medikai naudoja 3 grupes vaistų

1. LHRH — agonistus (*Lupron, Zalodex*), kurie sumažina pituitary luteinaizing hormonų gamybą. Tie agonistai yra gana brangūs — kainuoja 400 dolerių mėnesiui. Injekcijos lei-

džiamos kartą per mėnesį. Tuos vaistus naudojame ir prostatos vėžiui gydyti.

2. Antiandrogenai — kaip *Flutamide*, blokuoja androgenų veikimą. Tie vaistai sukelia toksines reakcijas — suerzina skrandį ir žarnas, nuodingi kepenims. Jie taip pat naudojami prostatos vėžio gydymui.

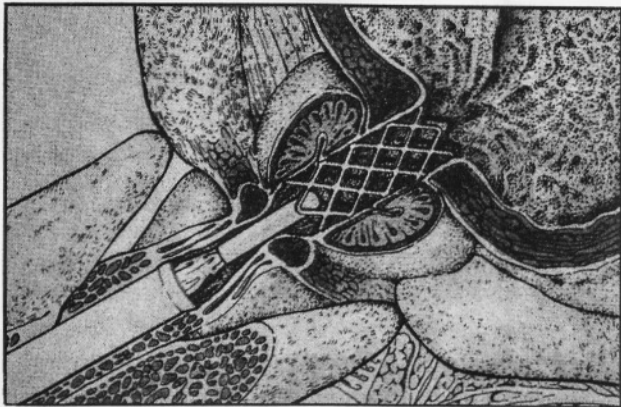
3. *5-alpha reductase inhibitors* — *Proscar* — jie blokuoja dihidrosterono produkciją organizme ir tuo pačiu lėtina prostatos augimą, didėjimą. Tas preparatas efektyvus tik 30% ligonių. Veikia lėtai — trunka šešis mėnesius, kol matai tų vaistų efektą. 20% ligonių tampa impotentais.

Kiti prostatos hipertrofijos gydymo vaistai, kurių populiarumas vis didėja yra alpha adrenerginiai blokuotojai, kaip *Minipress, Hytrin, Cardura*. Tos grupės preparatai sumažina prostatos lygiųjų raumenų toną, ir pagerina šlapimo nutekėjimą. Jie taip pat sumažina kraujo spaudimą ir nėra kenksmingi. Man atrodo, kad tie vaistai ateityje bus dažniau skiriami ligoniams su gerybine prostatos hipertrofija.

Bendrai vertinant, hipertropinės prostatos gydymas yra brangus, tęsiasi ilgai ir tik iš dalies efektyvus.

Apžvelkim chirurginį hipertropinės prostatos gydymo pažangą, ypač šlapimo nepraeinamumo, obturacijos atvejais. Dabar labai retai bedaromos supra- ar retro-pubinės prostatektomijos. Kol kas gerybinei prostatos hipertrofijai gydyti standartinė operacija yra transuretralinė prostatektomija (*TURP*). Didesnė dalis ligonių guldomi į ligoninę dieną prieš operaciją. Operacijų komplikacijos palyginamai retos — 2-4%. Po operacijos, sugijus, gana dažna nesėkmė — retrogradinė ejakuliacija ir laikinas šlapimo kontrolės praradimas — *incontinence*. Dėl AIDS ir hepatito baimės, bandomi nauji būdai pašalinti šlapimo takų užsikimšimus, sukeltus prostatos hipertrofijos.

Pastaruoju metu neilgo populiarumo susilaukė uretros išplėtimas balono pagalba, nes

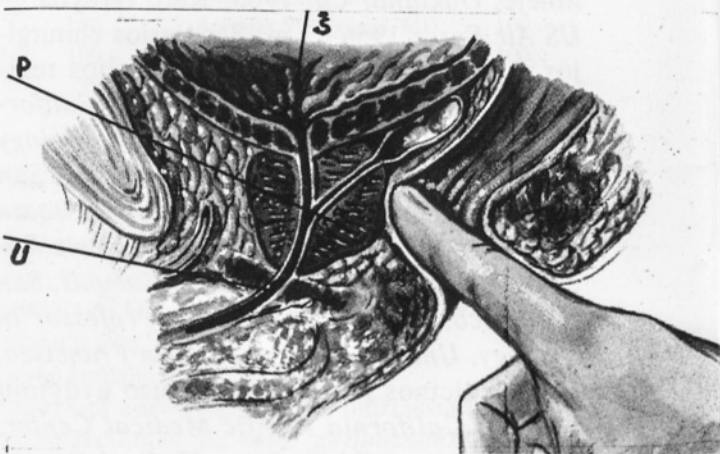
Į uretrą įvestas "tinklinis vamzdelis" (stent)

pagerėjimas tik laikinas. Dabar Anglijoje ir Izraelyje urologai pradėjo įvesti į uretrą tinklinį vamzdelį. Analizuojant pirminius rezultatus, pastebėta, kad tie "vamzdeliai" sukelia nuolatinį uretros audinių suerzinimą, enkrustaciją ir migraciją. Taigi, rezultatai irgi laikini. Ligoniams su, palyginti, nedidelėmis prostatos adenomomis (mažesnėmis, kaip 30 gramų), prostatinėje uretroje (pozicijose ties 5-ta ir 7-ta valanda) daromi pailgi įplovimai, panaudojant lazerį. Tokio dydžio prostatas operavus *TURP* metodu išsivysto šlapimo kaklelio surandėjimas, kontraktūros, užtat bandomi kiti būdai. Naudojant lazerį įplovimams (*TULIP*) reikalinga brangi aparatūra, bet užtat rezultatai labai geri. Lazerio aparatūra prostatektomijoms bus lengviau prieinama po 6–12 mėnesių. Prostatektomijoms naudojamas staus kampo YAG lazerio skaidulė, kuria galima išskobti iki 2,5 cm gylio audinių. Procedūras galima atlikti ambulatorinėmis sąlygomis. Operacijų metu beveik neprarandama kraujo, įmanoma operuoti ligonius net gydomus antikoaguliantais. Aš manau, kad tas metodas netrukus eventualiai pakeis standartinę *TURP* procedūrą.

Bandymo stadijoje prostatos adenomų gydymui pritaikomos (šaldymo) *cryo* ir šiluminiai (*thermal*) metodai — į uretrą įvedant vamzdelius (probes) su atatinkama temperatūros kontrole. Prancūzijoje buvo padarytas pirmasis bandymas prostatos adenomas gydyti šiluminiu ultra garsu per tiesiąją žarną. Vokietijoje, kad išvengus retrogradinės ejakuliacijos, naudoja ultragaršą prostatos adenomų aspiracijai. Dau-

gelis naujųjų gydymo metodų yra industrijos inspiruoti ir kol kas beveik neįmanomai brangūs.

Prostatos vėžys. Prostatos vėžys (PV) vyraujantis blogybinis auglys, pas vyrus, dažnesnis nei plaučių ir storųjų žarnų (*colon*) vėžys — siekia 20%. Ligoniai, kurių šeimose yra sirgusių PV arba juodosios rasės vyrai, yra reikalingi specialaus dėmesio — jie turi didesnę rizikos faktorių. Tuo tarpu rytiečiai priklauso priešingo galo spektrui — labai retai serga PV. Kol kas PV priežastys nėra žinomos — ar PV sukeliama aplinkos veiksnių ar hormoninių sutrikimų. Neseniai paskelbta, kad kiek dažniau (1%) PV suserga asmenys, turėję vazektomijas. Bendrai, pradžioje prostatos auglys nesukelia jokių simptomų, ir užtinkamas nebent jo specialiai ieškoma. Užtat dažnai PV surandamas jau pažengusioje stadijoje. Taigi, patariama kasmet prostatą patikrinti pirštu per tiesiąją žarną (*digital rectal examination* — DRE) ir ištirti prostatos specifinio antigeno (PSA) lygį kraujyje. Jeigu vienas iš tų tyrimų rastas nenormalus, reikia prostatą patikrinti ultragaršu ir padaryti biopsiją.

Prostatos tikrinimas pirštu per tiesiąją žarną (U-uretra; P-prostatos liauka; Š-šlapimo pūslė)

Kaip įvertinti PSA PV diagnozei? PSA yra audinių specifinis *glycoprotein'as*, kurio "half life" yra 2-3 dienos. Normalus kraujo serumo PSA lygis yra 0-4 ng/ml (NG). Antigenas nėra specifinis prostatos vėžiui: jo padaugėja esant prostatos uždegimui, sužalojimui (traumai) ar progresuojant prostatos adenomai. Tačiau esant

PV, antigeno išskyrimas padidėja iki 10 kartų, ir tai yra tikras diagnostinis rodiklis. PSA padeda sekti ligos eigą ir gydymo rezultatus. PSA mažai pasikeičia po DRE. Tyrimai parodė, kad po prostatos masažo PSA padaugėja vidutiniškai 1 NG, tuo tarpu po biopsijos pakyla iki 57 NG, o po TURP — net iki 83 NG's.

Kitas labai svarbus PV diagnostinis atsiekimas yra rektalinis ultragarso panaudojimas. Procedūrą įmanoma atlikti gydytojo kabinete. Ji vidutiniškai užtrunka 10 minučių, ligonis lengvai ją toleruoja ir prostatos audinių mazgeliai, kurie pirštu apčiuopami, gana tiksliai matomi. Ultragaras gerai pasitarnauja darant prostatos biopsiją. Bendrai, ultragaras čia žymiai vertingesnis kaip DRE PV diagnostikoje. Studijoje su 78 PV ligoniais, po DRE rasti 43 "negatyvūs" vėžiui. Tuos 43 peregzaminavus ultragarsu ir biopsijomis, rasti 23 ligoniai turi vėžį. Taigi dabar ultragaras ir biopsijos yra urologų priimta PV tyrimų norma. Tačiau vis tiek pasitaiko iki 20% nediagnozuotų atvejų, nes PV ląstelės dar tebėra neutralioje (*isoechic*) fazėje ir ultragarsu neįmanoma vizualizuoti, nežiūrint kad PSA lygis kraujuje ir aukštas. Tokiais atvejais daroma abiejų prostatos skilčių biopsija.

Lokaluoto ir pažengusio PV gydymas.

Lokaluoto PV gydymas gali būti: observacija, chirurgija ar radioterapija. Chirurginio gydymo teigiamas privalumas yra, kad, padarius radikalią retropubinę ar perinealinę prostatektomiją, pašalinama didžioji dalis pirminio naviko ir nustatoma auglio kilmė ir tas įgalina sudaryti ligoniui specifinį gydymą planą. Tačiau toks gydymas yra labai brangus ir didelė galimybė, kad ligonis pasidarys impotentas, incontinent ir galimybė striktūrų formavimosi. Dauguma ligonių gauna tik laikiną inkontinenciją (nepajėgumą užlaikyti šlapimą), tačiau apie 4% ligonių pasilieka tokiais permanentiniai.

Radiologinis gydymas turi tam tikrų pirmenybių — išvengiama chirurgijos ir yra galimybė pasveikti. Tačiau pagrindinė problema, kad auglys nepašalintas, nesunaikintas maždaug 40% ligonių. Keletas studijų parodė, kad 12 mėnesių po radioterapijos prostatos biopsijos 40–60% vėl buvo vėžiu pozityvios ir jau tada beveik reguliariai yra atsiradę metastazės.

Pažengęs (įsisenėjęs) PV dabar gydomas visiška androgenų blokada. Kadangi 95% testosterono produkcija vyksta sėklidėse (*testes*) ir 5% antinksinėse liaukose (adrenals), ją visiškai užblokuoti galima, padarius orchiektomiją arba priskiriant preparatus, kaip Depolupron (*for testicular production*) ir Flutamide (*for adrenal production*). Tokia gydymo kombinacija gyvenimą prailgins apie septynius mėnesius.

Baigdamas norėčiau paminėti vienos kanadiečių ir amerikiečių urologų, radioterapeutų ir chemoterapeutų apklausos duomenis, "kaip jie norėtų būti gydomi, jei pas juos būtų atrastas ankstyvas prostatos vėžys (PV)?" 79% urologų pasirinktų chirurgiją, 92% radiologų — radiacijos gydymą, o medikai onkologai pasidalijo — 42-46% chirurgiją versus radiaciją. Tuo tarpu Anglijos gydytojų dauguma — pasirinko "nedaryti nieko!"

SUMMARY: Prostate Update

There has been an explosion of both medical and surgical management for **benign** prostatic hypertrophy. Medical approaches consist of either androgen deprivation therapy or alpha adrenergic blockers. Surgically, challenging the standard open or endoscopic prostate resections, we will soon have various freezing, thermal, ultrasonic and laser treatments.

In regard to prostate **carcinoma** the two new advances are that of use of PSA (*Prostate Specific Antigen*) and the use of transrectal prostate ultrasound for diagnosis. Surgical refinements have permitted a wider role for radical prostatectomy. Radiotherapy is reserved for those who are poor surgical candidates.

Paskaita skaityta 1993 LAMA seminare Sun Valley, ID.

Šaltiniai-Bibliography:

1. Preference of Management of Localized Carcinoma of Prostate — *J. of Clinical Oncology*, N.J. Moore, 6: 1736, 1988
2. Early Detection and Treatment of Localized Prostate Carcinoma — *The Urological Clinics of North America*, Vol. 17, Nr/ 4, Nov. 1990.

KAI VAIKAI SERGA APENDICITU

Augusta J. Šaulytė, MD

Medicinos studijos — Southern Illinois University medicinos mokykla Carbondale-Springfield, IL. Pediatrikos rezidentūra — Buffalo, N.Y. Dabar pediatrikos praktika — Children's Hospital Oakland Emergency Dept., Clinical assistant professor, Dept. of Pediatrics, Univ. of California at St. Francisco. Certified Med. Boards of Pediatrics; FAAP; Diplomate of Am. Boards Peds Emerg. medicine.

Nuo dr. *McBurney* pirmos apendicito operacijos 1889 metais, tai yra dažniausia vaikams daroma operacija — iš 1000 JAV vaikų maždaug keturi suseraga apendicitu ir yra operuojami. Taip pat reikia paminėti, kad apendicito diagnozė nėra lengva. Palyginti dažnai suklystama, ir tas yra viena iš pirmaujančių priežasčių, kodėl „skubiosios“ medicinos pediatrai yra traukiami į teismą.

Nežiūrint visokeriopos technologinės pažangos medicinoje, apendicito diagnozė pagrindinai nustatoma klinikiniu būdu. Knygose rašo, kad apendicitas prasideda pilvo skausmais, kurie lokalizuoti pilvo centre (*periumbilical*), ir po kelių valandų nusistovi dešiniajame apatiniame kvadrante. Kiti klasiški simptomai: praradimas apetito (*anorexia*); kai kurie vemia, bet dažniausiai tik po to, kai užėina pilvo skausmai. Atsiradus peritonitui,

kiekvienas ligonio judesys sukelia pilvo skausmus. Pakyla temperatūra. Jeigu tuoj pat apendicitas chirurgiškai nepašalinamas, tai ir šiais laikais 5% ligonių mirs, o kiti 36% turės sunkias komplikacijas. Taigi, yra labai svarbu greitai ir tiksliai nustatyti diagnozę. Kadangi mirtingumas toks didelis, tarp chirurgų yra visai priimtina „be reikalo“ operuoti apie 20% tų, kurių pilvo skausmai nebuvo sukelti apendicito priepuolio. Ir tas parodo, kad apendicito diagnozė nėra lengva, o ypatingai pas vaikus. Mes žinome, kad nežiūrint to, kad tik 2% visų apendicitų būna vaikuose jaunesnių kaip 2 metų amžiaus, tat 95% iš jų turi komplikacijas. Todėl pediatrai turi svarbų akstiną laiku nustatyti teisingą diagnozę.

Panašius klinikinius simptomus gali sukelti ūminis gastroenteritas, mezenterinis limfadenitas, ūminis pielonefritas, plonųjų žarnų intususcepcija (įsimovimas), bakterinis peritonitas, ektopinis nėštumas, divertikulitai (Meckel'io), ovarinės cistos (torsion), pilvo ertmės abscesas, PID ir kt. Kai kurių ligų, nenormalumų atvejais apendicitas išsivysto keleriopai dažniau: prie prigimto megacolon (Hirschsprung's), cistinės fibrozės ir prie nekrozinio enterokolito.

Norint nustatyti teisingą diagnozę, mums pravartu žinoti ligos patofiziologiją. Dažniausiai apendiksas pirma užsikiša su nepilnai suvirškinto maisto atlieka. Žarnose ir apendikso viduje normaliai yra daug bakterijų: *Bacteroides fragilis*, *E. coli*, *Klebsiella enterokoku*, *Pasteurella*, *Salmonella*, *proteus* ir kitų. Keilioms valandoms praėjus, prasideda uždegimas, sutrinka žarnų sienelės cirkuliacija, atsiranda sutinimas, pūlių, dujų — susidaro spaudimas užsikišusioje žarnų dalyje, apendikso sienelė gangrenuojasi ir spaudimui užtenkamai pakilus, uždegimo sužalotas apendiksas sprogs ta ir pūliai išsilieja į pilvo (peritonealinę) ertmę. Pūliai ir anaerobinės bakterijos sukelia beveik visas apendicito komplikacijas. Ma-

noma, kad pas vaikus visa patofiziologinė eiga — nuo uždegimo pradžios iki supūliavusio apendikso trūkimo — trunka tik kelias valandas! Operavus ligonį su perforuotu apendicitu, palyginti dažna — (2–8%) operacijos žaizdos (*incision*) infekcija, kuri pasirodo 4 iki 8 dienų po operacijos. Operavus ligonį su peritonitu, nereta (iki 15%) komplikacija yra plonųjų žarnų adinamiškas *ileus* (užsikišimas), kuris gali užtrukti keletą dienų. Po operacijos peritonitas gali komplikuotis į žarnų suaugimus (*adhesions*) ar pūlinių išsivystymus (*abscesus*).

Labai svarbu iš sergančio vaiko tėvų sužinoti visas ligos eigos smulkmenas ir, jei turime laimės, apžiūrėti ramiai, tyliai gulintį vaiką. Deja, visi esame patyrę, kad sergąs ir išsigandęs vaikas nesiduoda apžiūrimas. Kaip tik tada mes gydytojai griebiamės priemonių, kurios mūsų galvojomu mums padės greičiau ir tiksliau nustatyti diagnozę. Padaromi laboratoriniai tyrimai — nė vienas jų nėra užtikrinantis. CBC — baltųjų kraujo ląstelių skaičius gali būti padidėjęs, normalus ar net žemas. Esant apendicitui šlapime dažnai randame baltųjų kraujo ląstelių (dėl šlapimo pūslės suerzinimo); radęs bakterijų šlapimo pūslėje, gali pagalvoti apie pūslės infekciją. Elektrolitai padeda nustatyti tik ligonio hidracijos stovį. Taigi laboratorija dažnai nepadedą gydytojui apsispręsti už- ar prieš operaciją.

Turint ligos istoriją, apžiūrėjus ligonį ir padarius pirminius laboratorinius tyrimus, gydytojas po to dažniausiai ieško radiologo nuomonės. Šiuo metu dažniausiai pirma daroma paprasta krūtinės ir pilvo (*abdomen*) rentgeno nuotrauka. Jeigu matosi *fecalith* ar kiti rimti ženklai vien tomis nuotraukomis, nutariame ligonį vežti operacinėn. Daugumoje atvejų, rentgeno nuotraukos nepalengvina diagnozės ir reikia daryti arba pilvo tyrimą ultragarso arba *Barium* klizma (*enema*). Ultragarso tyrimo rezultatai pas vaikus labai tikslūs (jautrūs) ir dažnai "perdeda" apendicito buvimą, bet retai suklaidina, jei vaikas tikrai serga apendicitu. *Barium* klizma yra sudėtingesnė už ultragaršą, bet ligoninėse, kad ir nėra pediatrikos rentgenologų, lengviau teisingai interpretuoti nuotraukas.

Tikslingiau būtų chirurgus kviesti konsultacijai, kai gydytojui kyla įtarimas, kad vaikas gal serga apendicitu. Bet praktikoje yra priim-

ta, kad chirurgas kviečiamas kai visi galimi tyrimai padaryti ir diagnozė nustatyta. Stebint, matome, kad dažnai jie nutaria operuoti ar ne, vien tik apžiūrėję ligonį. Taigi, apendicito diagnozei svarbiau yra klinikiniai simptomai, nekaip sudėtingi ir išlaidingi (brangūs) laboratoriniai ar rentgenologiniai tyrimai.

SUMMARY: Acute appendicitis in Children.

Despite considerable advances in laboratory and radiologic methodologies, the diagnosis of appendicitis in children remains a clinical one primarily. Because of the high incidence of perforation (and thus complications) in toddlers, special efforts must be made to perfect clinical skills and shorten the time to surgical consultation/operation when appendicitis is suspected at this age group.

Šaltiniai — References

1. Brender JD et al: Childhood Appendicitis: Factors Associated with Perforation. *Pediatrics* 76(2): 301-306, 1990.
2. Neilson IR et al: Appendicitis in Children: Current Therapeutic Recommendations. *Jl Pediatr Surg* 25(11): 1113-1116, 1990
3. I. Aronoff SC et al: *Pseudomonas Aeruginosa* as a Primary Pathogen in Children with Bacterial Peritonitis. *Jl Pediatr Surg* 22(9): 861-864, 1987.
4. Rubin SZ and Martin DJ: Ultrasonography in the Management of possible Appendicitis in Childhood. *Jl Pediatr Surg* 25(7): 737-740, 1990

Paskaita skaityta 1993 m. LAMA seminare, Sun Valley, ID.

■ Dažnai prieširdžių (atrial) fibrilacija sunkiai pasiduoda sutvarkyti vaistais. Tokiems ligoniams padarius širdies raumenų biopsijas, rastas miokarditas, kitiems nespecifinis raumenų nekrozė ar fibrozė. Kliniškai nebuvo kitokių nenormalumų

A. Frustaci, Card. Biopsy, CHEST 1991, 100:303-306.

LIETUVIS GYDYTOJAS UŽ SAVO TĖVYNĖS RIBŲ

Juozas Meškauskas, MD

Prof. dr. Juozas Meškauskas 1993 m.

Šitą klausimą nagrinėjant, pirmiausia reikia atsakyti, kas yra gydytojas. Gydytojo sąvoka ir medicinos mokslas bei menas nuolat keičiasi laiko, sąlygų ir įvykių dimensijose. Atominė bomba Hirošimoje ir Nagasaki, įsisiūbavusį karą staiga sustabdė. Šaltojo karo metu dviejų didžiųjų valstybių pagaminti tūkstančiai tankų ir atominų ginklų, sugriovė komunistinę sistemą, kuri atrodė neįveikiama. Dabar tie tankai ir atominiai ginklai sudaro daug rūpesčių, nes nežinia, kur juos dėti, kad nebūtų kenksmingi ateinančioms kartoms. Biologiniai atradimai, organų transplantacijos, lazerio spinduliai ir technologiniai išradimai mediciną keičia iš pagrindų. Keičia ir gydytojo sąvoką bei jo veiklą kaip vertikalioje ir horizontalioje dimensijose.

Vidurinių amžių medicina — „gotinė medicina“ — progresavo vertikaliai, kaip kad gotikos katedros, ieškodama Dievo ir sielos. „Renesanso medicina“ progresavo horizontaliai, tirdama žmogų ir aplinką. Dabartinė, pavadinkim ją „neo-gotine“ medicina, progresuoja vertikaliai ir horizontaliai, kreipdama

dėmesį į žmogaus biologiją, fizines savybes, aplinką ir žmogaus dvasinį gyvenimą, etiką bei moralę. Taip suprantant mediciną, gydytojas, dirbęs toje plotmėje, yra intelektualas, bet kartu ir veiklos žmogus, turįs daugelį asmens savybių. Jis yra individas, profesionalas, aplinkos, tautos, krašto, kuriame gyvena, ir žmonijos narys. Kaip profesionalui jam rūpi medicinos mokslai ir menas, gydymo menas ir jų žinių tobulinimas; kaippo tautos, krašto ir žmonijos nariui — politinės, ekonominės socialinės ir kultūrinės problemos. Mūsų pasaulį orlaiviai, telefonai ir radijo bei televizijos bangos labai suartino ir elektroniniai mikroskopai labai išplėtė pažinimo lauką. Gydytojo darbas pasidarė universalus. Būti gydytoju yra daug daugiau negu prirašyti kapsulių ar tablečių, susiūti žaizdą ar transplantuoti kokį nors organą. *Felix Marti Ibanez* sako, kad „būti gydytoju reiškia būti tarpininku tarp žmogaus ir Dievo“. Nuo senų laikų dažnas gydytojas buvo filosofas, kunigas, politikas, sociologas ir kultūrininkas. Filosofas dr. Juozas Girmius, kurį dr. K. Ambrozaitis savo straipsnyje („Medicina“ 1981 m. Nr. 1-2) cituoja, sako: „Niekas formaliai bendro tarp filosofijos ir medicinos nėra, bet filosofą ir gydytoją sieja tas pats rūpinimasis žmogumi“. O žmogus yra labai komplikotas savo fizinėmis ir dvasinėmis savybėmis.

Gydytojas tėvynėje ir už tėvynės ribų yra skirtingas. Dirbdamas tėvynėje gydytojas dirba savo tautiečių ir piliečių tarpe. Būdamas už tėvynės ribų, gydytojas dirba kitos tautos žmonių tarpe. Vienomis ir kitomis sąlygomis daug uždavinių yra bendrų, bet yra ir svarbių ar net esminių skirtumų.

Profesionalas gydytojas, yra patriotas, nes jis yra gyvenimo dalis savo istorinėje epochoje. Jis gali žiūrėti į savo krašto problemas atviromis akimis, meilės ir kritiko akimis. Mes esame tokioje sferoje, kur nėra vietos amatininkams ir diletantams. Galima sakyti, gydytojo profesija yra vienintelė, kuriai svar-

bios yra pareigos ir uždaviniai, kai tuo tarpu visi kiti kalba tik apie savo teises. Gyvenimas lietuviui buvo ir yra veikla. Lietuvis yra individuali siela, individas veidu į pasaulį, kuris dažnai nori jį pražudyti. Milžiniškos lietuvių tautos pastangos buvo ir yra noras gyventi pilnai ir garbingai, išlikti savimi savoje žemėje, kurioje jis gimė. Lietuvių menas ir literatūra rodo dramatišką gyvenimo koncepciją ir ne dionizišką, bet faustišką koncepciją. Lietuvio asmens ir sielos anatomija parodo du svarbiausius faktorius ar savybes: vispusišką sielos vaizdą ir žemę kaip jam priklausomą kosmoso dalį. Mes, gydytojai, amžių bėgyje, pasaulinių įvykių raidoje likome ne tik patriotais savo tautos, bet tapome ir *homo universalis*, kuomet rūpinamės ne tik savo tautiečių, bet ir visų šitos planetos žmonių sveikata, nes mūsų gydytojų yra visose pasaulio dalyse. Šitomis sąlygomis mums labai dažnai kyla klausimas, dar prieš 2500 metų graikų filosofų gydytojui keltas "Kas yra žmogus, koks yra jo uždavinys, kokia yra jo vieta visatoje?".

Gydytojo profesija yra universalė, nes jo darbo objektas — ligonis yra žmogus, kokios jis tautos, rasės, spalvos ar religijos bebūtų ir kur jis begyventų ar kokį išsilavinimą būtų.

Reikia prisiminti, kad medicina visada buvo surišta su filosofija bei religija ir buvo internacionalinė. Jos internacionalumas buvo įvairaus pobūdžio, nes įvairiais laikais tautos ir valstybės turėjo kitokias sąvokas ir kitokias struktūras. Nacionalinį pobūdį medicina pradėjo įgauti tik nuo renesanso laikų. Lietuvoje lietuviai gydytojai nuo Vilniaus universiteto medicinos fakulteto įsteigimo.

Pirmas lietuvis gydytojas, medicinos ir filosofijos daktaras, mokslus baigęs 1512 m. Paduvos universitete, buvo Pranciškus Skorina. Tais pačiais 1512 m. Bolonijos universitetą baigė ir gavo medicinos daktaro diplomą Tomas iš Kauno.

Vilniaus universitete medicinos fakultetas formaliai buvo atidarytas 1775 m., bet faktinai ir pilnai pradėjo veikti 1781 m. XV šimtmečio pabaigoje ir XVI pradžioje Lietuvoje buvo apie 25 gydytojai, ir jie visi buvo svetimšaliai: italai, prancūzai, vokiečiai ir vienas ar kitas žydas. Įdomus istorinis paradoksas, kad po beveik dviejų šimtmečių, II pasaulinio karo

pasekmėje, daugelis pajėgiausių lietuvių gydytojų, nežiūrind, kad krašte jų trūko, tapo sveimtaučiais.

Gal kam nors kils abejonė, kodėl čia minime istorinius faktus. Istorija pasilieka su mumis nuolatos pasipildanti naujais įvykiais ir faktais, bet visados gyva praeityje. Pamatome savo profesijos ir kolegų didybę, klaidas ir stengiamės jų išvengti. Istorija duoda mums naujų idėjų, daro žmogų platesnį ir gilesnį, teikia jam moralinio stiprumo, išminties ir tolerancijos. Istoriniai įvykiai ir sąlygos, priverčiusios lietuvių gydytoją, dirbti už savo tėvynės ribų yra įdomios ir komplikotos. Mūsų tautos istorijoje gydytojų profesija yra davusi stiprių asmenybių, nepalaužiamų kovotojų už mūsų tautos reikalus, ateitį ir kartu daug padėjusių kitiems, kurių tarpe jie dirbo.

Pirmuoju lietuvių gydytoją dirbantį už savo tėvynės ribų, tur būt, reikia laikyti P. Skoriną, kuris baigęs Paduvos universitetą dėl nežinomų priežasčių, apsigyveno Prahoje ir 1517–1519 m. ten įsteigė spaustuve. Vėliau jis grįžo į Lietuvą, buvo Vilniaus vyskupų ir Prūsijos herzogo gydytoju ir 1524 m. Vilniuje įsteigė spaustuve.

Antras lietuvis gydytojas dirbęs už savo tėvynės ribų, yra dr. Alexander Carolus Cursius — Curtius. Yra žinoma, kad jis buvo Lietuvos bajoras, 1652 m. įstojęs į Leipzigo universitetą, tur būt mediciną studijuoti, jau būdamas teologijos daktaru ir teisės licenciatu. Vėliau jis profesoriavo Lietuvoje, o 1659 m. liepos mėn. 4 d. prisistatė *New York*, tada vadinamo *New Amsterdam* ir turinčio tik 1500 gyventojų, miesto vadovybei. Ten jis mokytojavo, buvo pirmas lotynų mokyklos rektorius ir dirbo kaip gydytojas. 1661 m. liepos mėn. dr. A. C. Cursius iš savo pareigų pasitraukė ir išvyko į Olandiją. 1661 m. gruodžio mėnesį jis įsirašė į Leideno universitetą kaip medicinos mokslų kandidatas. 1662 m. liepos 15 d. jis apgynė disertaciją "Disputio Medica Inauguralis de Calculo Renum ac Vesicoe" ir gavo medicinos daktaro laipsnį. Tolimesnis jo gyvenimas nežinomas.

Abiejų daktarų, Skorinos ir Cursiaus darbai už tėvynės ribų nesirišo su lietuvių tautos reikalais.

XIX ir XX aa lietuviai gydytojai, dirbę svečiose šalyse sudaro kitą kategoriją, Šitą ka-

tegoriją dar galima suskirstyti į dvi grupes: lietuvių gydytojų, dirbančių Rusijos imperijos platuose ir dirbančių Naujajame pasaulyje — Amerikoje. Ir pirmajai ir antrajai grupei priklausė visa eilė garbingų asmenų. Aš čia paminėsiu tik po keletą. Rusijos imperijoje dirbo Vincas Pietaris, Vilius Bruožis, Petras Radzickas, Jonas Basanavičius, Vladas Nagevičius ir kiti. Naujajame pasaulyje — Steponas Biežis, Antanas Rutkauskas, Adomas Juška, Mykolas Strikolis, Kazys Drangelis, Antanas Montvidas ir eilė kitų.

Iki 1914 m. į šiaurinę Ameriką atvyko šeši lietuviai gydytojai. Iki II pasaulinio karo pabaigos JAV praktikavo 255 lietuviai gydytojai. Pirmasis JAV lietuvis gydytojas čia baigęs universitetą buvo dr. Matas Kasakauskas ir praktikavo Čikagoje. Po II pasaulinio karo į JAV atvyko 365 lietuviai gydytojai, baigę mokslus Lietuvoje ar po karo Europoje, Tai imponuojantys skaičiai.

Visi jie buvo vienos, savo ateitimi besirūpinančios, lietuvių tautos nariai. Visiems rūpėjo atgimstanti lietuvių tauta, jos kalba, kultūra, laisvė ir tradicijos. Pradžioje jie dirbo pavieniui, bet pastebėjo, kad organizuotas ir kolektyvinis darbas yra efektingesnis ir našesnis. (Mūsų tautos istorijoje gydytojų profesija yra davusi stiprių asmenybių, nepalaužiamų kovotojų už mūsų tautos reikalus, ateitį ir kartu daug padėjusių kitiems, kurių tarpe jie dirbo). Jų darbas buvo svarbus visuomeniniu, kultūriniu, etiniu, moraliniu ir kitais atžvilgiais. Rusijos imperijoje 1908 m. Peterburge įsisteigė "Fraternitas Lituania" korporaciją, o Amerikoje 1913 m. įsisteigė Amerikos Lietuvių Daktarų draugiją (ALD kurios 80 metų sukaktį 1993 m. minime!

Draugijos tikslas: "Ugdyti broliškumą savo tarpe, vienas kitam padėti kilti profesionaliai, savo tautiečiams skleisti tiksliai sveikatos žinias ir aktyviai jungtis į mūsų visuomenės kultūros darbus". Dr. S. Biežis rašydamas apie ALDD sakė: "Anuo metu lietuvis daktaras šalia savo profesijos pareigų turėjo būti organizatorius, kalbėtojas, rašytojas ir vienintelis sveikatos principų skelbėjas".

ALDD pirmąją valdybą sudarė d-rai A. Rutkauskas — pirmininkas, K. Drangelis — sekretorius ir A. Žimantas — išdininkas.

ALDD labai aktyviai ir sėkmingai reikėsi visuomeniniame ir kultūriniame lietuvių išlaikyme ir Lietuvos nepriklausomybės kūrimo baruose. Draugija 1919 m. birželio mėn. 9 d. įsteigė Lietuvai Gelbėti draugiją, kuriai vadovavo dr. S. Biežis. Draugija surinko apie 60.000 dol. ir per Raudonąjį Kryžį, kuriam vadovavo dr. Rokas Šliūpas, pinigai buvo pasiūti į Lietuvą. 1921 m. ALDD leido žurnalą "Gydytojas", kuri redagavo dr. Montvydas. Jo išėjo 3 numeriai. Vėliau, esant Lietuvai nepriklausomai, ALDD veikla susilpnėjo.

Kyla II pasaulinis karas. Europą dalijasi du amoralūs diktatoriai. Lietuva yra tarp tų dviejų diktatorių valdomų kraštų ir ją pasidalija. Vienas diktatorius pralaimi karą, kitas lieka viešpatauti. Lietuvių tauta pavergta. Daugelis lietuvių gydytojų baigusių mokslus savo tėvynėje ir pasiruošusių dirbti nepriklausomoje Lietuvoje, išsklinda po pasaulį. Didelė jų dalis atvyksta į JAV ir į Kanadą. Nemažai nuvyksta į kitas pasaulio dalis: Pietų Ameriką, Australiją, net Afriką ir Aziją. Dauguma studentų medikų, apleidę tėvynę, baigia mokslus Vokietijoje, irgi išsiskirsto po pasaulį dirbti gydytojais už tėvynės ribų.

Lietuviai gydytojai, atvykę į Čikagą, rado nusilpusią ALDD, tačiau jos tikslai gražūs ir jiems priimtini. Nauji nariai ją sustiprina. Panašios draugijos kūrėsi ir kituose miestuose, kur buvo lietuvių gydytojų. Vėliau jos jungėsi į Amerikos Lietuvių gydytojų sąjungą (ALGS). Programa — kovoti dėl lietuvių tautos nepriklausomybės, išlikti lietuviams, išlaikyti lietuvių sekančiose kartose, palaikyti lietuvišką kultūrą ir tradicijas. Lietuvis gydytojas dažnai čia yra lietuviško žurnalo redaktorius, kultūrinės ar politinės organizacijos narys, rėmėjas ar net pirmininkas, fondo steigėjas, dosnus rėmėjas, lietuviškų kultūrinių renginių dalyvis ar organizatorius, žurnalo ar laikraščio straipsnių autorius. Sėkmingesniame darbe įsteigiama Pasaulio lietuvių gydytojų sąjunga (PLGS), kurios tikslas jungti visus laisvojo pasaulio lietuvių gydytojus.

Prie lietuvių gydytojų veiklos labai daug prisidėjo Gydytojų Moterų pagalbiniai vienetai, kuriuos sudarė gydytojų žmonos. Apie gydytojų žmonas *Felix Marti Ibanez* sako: "Asmuo, kuris gydytojo gyvenime daro labai svarbų įnašą — tai jo žmona. Ištekėti už gy-

dytojo tai reiškia ištekėti ne už vyro, bet už profesionalo, ištekėti už jo pareigų be atlyginimo". Žmona gali jam padėti, skatinti gydytoją prie gerų ir kilnių darbų, bet ji niekad už tai nebus atlyginta, dažnai nė geru padėkos žodžiu. "Gydytojo žmona turi būti kitokia. Vedybinis gyvenimas su gydytoju yra perpildytas problemų, kurias ne kiekviena žmona supranta. Greit po sutuoktivių sužinome, jog vyro profesija atsiliepia ir mūsų privačiame gyvenime — "laimingos šeimos" mitas greit išnyksta, mums lieka tik likučiai nuo vyro profesinio gyvenimo ir jei norime šeimą išsaugoti, turime išmokti tuos likučius surinkti ir jais pasitenkinti" — sako chirurgo dr. *Price Fish* žmona. Lietuvos gydytojo žmona Sadauskienė, Lietuvos Gydytojų Biuletenyje Nr. 3, 1969 m. sako: "Gydytojo žmona turi būti lanksti kaip nendrė, atsargi kaip advokatas ir kaip Cezario žmona, išmokti atsisakyti savęs". Tokios lietuvių gydytojų žmonos susiorganizavo į LGMP vienetus, kur jos atsidėjusios dirbo ir labai daug padarė. Pagarba lietuvių gydytojo žmonai.

Lietuvis gydytojas suprato savo pareigas svetur ir daug nuveikė. Darbai, be abejo, tęstini, ir lietuvis gydytojas juos tęs. Bet laikas bėga, sąlygos keičiasi ir mes patys keičiamės. Mūsų nemažai yra čia gimusių ir čia mokslus išėjusių ir jų vis bus daugiau, o pirmūnų skaičius mažėja. Lietuva vėl nepriklausoma valstybė. Kyla klausimas ar tie darbai, kuriuos mes dirbome ir dirbame, mus patenkina; ar jų mums užtenka? Manau, kad jų mums nebepakanka, kad sąlygos mus verčia, įpareigoja ir kad mes esame daugiau ar mažiau pribrendę ir pasiruošę naujiems darbams naujose dimensijose.

***

Šio šimtmečio pradžioje jėgų balansas, atrodė, yra atsakas į visas internacionalines problemas. Tačiau karai, kuriuos mes pergyvenome, atradimai, kaip orlaivio, radijo, atomo suskaldymas, televizija, satelitai ir kiti su Plank'o quantum teorija surišti dalykai, pakeitė materijos ir energijos koncepciją, ar Einšteino reliatyvumo teorija pakeitusi erdvės ir laiko sąvokas, parodė, kad jėga nėra pasaulio tvarkytoja. Tą patvirtino nuostabus komunistinės sistemos subyrėjimas.

Istorijoje medicinos mokslas ir praktika pergyveno keletą laikotarpių. Pradžioje medicina koncentravosi asmenyje, vėliau bibliotekoje ir dar vėliau ligoninėje. Senovėje gydytojas ir kunigas buvo kartu, ir gydymas buvo dvasine ir fizine prasme peronalinis; vėliau — gydytojas-filosofas ir gydymas buvo person.-cheminis; dabar gydytojas — visuomenės tarnas ir gydymas yra techno — biocheminis. Reiškia gydytojui turi būti žinoma technologija ir biochemija.

Viduramžių medicina buvo europinė. XIX a. pradžioje medicina pradeda tapti nacionaline, o šio šimtmečio pabaigoje jau ji darosi internacionaline. Žmonės ir tautos yra čia pat ir gydytojo darbas pasidaro universalus. Gydytojas turi būti pilnas žmogus, aktyvus visose gyvenimo srityse. Nėra kitos profesijos, kuri turėtų tokius artimus ryšius su žmogumi ir visuomene, kaip kad gydytojo profesija. Graikų argonautai sakydavo: "pagrindinis dalykas yra ne gyventi, bet vairuoti".

Gydytojas yra tos epochos, kurioje jis gyvena, istorinė ir sąmoninga asmenybė. Gydytojo tėvynė auga su kiekvienu sėmingu darbu ar jo pasireiškimu. Gydytojas yra tam tikra prasme *homo universalis*. Mes turime universalines šaknis, kurios skverbiasi gilyn — vertikaliai ir platyn — horizontaliai. Kaip tokiame mes turime rasti būdų savo veiklai visuomenėje, kurioje mes gyvename.

Nemažas skaičius lietuvių gydytojų dirbo ar dirba JAV universitetuose, institutuose ar tyrimų laboratorijose, yra parašę mokslinių darbų ir gal padarę ne vieną atradimą, bet mes labai mažai apie juos žinome. Lietuvių moksliniuose simpoziumuose trūksta pastovesnės organizacijos, ir jie nepilnai atvaizduoja mūsų mokslinį pajėgumą. Man atrodo, kad prie ALG sąjungos turėtų būti aktyvi sekcija dirbančiųjų mokslinėse ir tyrimų institucijose, turėtų būti surinkti ir surašyti jų visi darbai ir paskelbti pasauliui. Mums reikia ne tik dirbti, bet ir kad apie tai pasaulis žinotų. XX amžiaus medicinos istorijos dar nėra. Ji tebėra žurnaluose, ligoninėse, laboratorijose, tyrimų institutuose ir mes ją dar kuriame. Medicinos panorama šiandien yra beveidė. Tik retkarčiais iš tyrinėtojų grupės mes nugirstame vieną kitą pavardę, ką nors padariusį ir ar ką nors atradusį. Dažnai tai grupės (*team*) darbai. XX a.

medicinos istorijoje lietuvis gydytojas, dirbęs už savo tėvynės ribų, turėtų būti minimas, nes tai vienintelė tauta davusi tiek gydytojų svečioms šalims. Nors šių dienų medicina yra beveidė, bet mes savo lietuviškus veidus turėtume atpažinti, juos surasti ir istorijai užfiksuoti.

Prieš 80 metų įsikūrusios ALDD tikslus ir uždavinius ryškindamas dr. K. Drangelis rašė: "1913 m. Čikagoje gyvenantieji daktarai pradėjo organizuoti ir kovoti prieš neetiškus praktikantus medicinos srityje, prieš apgaulingus laikraščių skelbimus ir prieš "didmiesčio specialistus" bei labirintinius "institutus". Reikia, steigiant šią organizaciją, gydytojams rūpėjo etikos klausimai. O ar dabar jų nėra? Neseniai mes skaitėme, kad *AMA* viename rajone Kalifornijoje pravedė, daugiau kaip 3000 gydytojų apklausą ir pasirodė, kad kas dešimtas gydytojas ar gydytoja su savo pacientais turi lytinius santykius. 1992 m. rudenį spaudoje nemažą triukšmą sukėlė psichiatro elgesys su savo paciente ir tuo klausimu yra pasirodžiusi sensacinga knyga "*You Must Be Dreaming*". Amerikos psichiatrų sąjungos pasisakymai tuo klausimu yra gana blankūs.

Gydytojo priesaikos, gaunant diplomą Amerikoje, yra keletas tekstų. Ne visuose universitetuose prisiekama. Hipokratas, gyvenęs 460–377 m. prieš Kristų, sakė: "Aš saugosiuos ir vengsiu daryti blogį ir suvilioti, ypač vengsiu meilės pomėgių su moterimis ar vyrais vis tiek, ar jie būtų vergai, ar laisvi". Tai rodo, kad problema sena ir svarbi.

AMA 1847 m. savo suvažiavime priėmė Etikos kodeksą. Jame sakoma: "Gydytojų etika, kaip bendrosios etikos šaka, privalo remtis į religiją ir dorovę. Ji lemia ne tik gydytojo pareigas, bet ir jo privilegijas." Šis kodeksas, atrodo, skamba gerai, bet Pasaulio Gydytojų sąjungos, kuriai priklauso apie 60 tautų, priimta Ženevos Deklaracija 1948 m., po nacizmo ir fašizmo žlugimo ir komunizmo įsigalėjimo, sako: "Aš garbingai pasižadau pašvęsti savo gyvenimą tarnauti žmonijai. Aš neleisiu tikybos, tautybės, rasės, politinių partijų ar socialinės padėties veiksniams įsiterpti tarp mano pareigos ir ligonio". Kas šitą deklaraciją rašant turėjo įtakos nežinome, bet ji yra per daug laisva ir be moralės pagrindų.

1961 m. *AMA Medical Disciplinary com-*

mittee išsiuntinėjo laiškus medicinos mokykloms, klausdamos, ką jos daro etikos ir moralės klausimais. 30 universitetų atsakė, kad jie šitų problemų nesvarsto ir apie jas nekalba. Daugelis dekanų atsakė, kad tos problemos negali būti auditorijose sėkmingai dėstomos. Dabar etinių ir moralinių problemų medicinoje yra daug daugiau.

Pavienių asmenų, ypač gydytojų, pasisakymas ar veikimas yra svarbus, bet organizuotas ar kolektyvus darbas yra daug efektingesnis. ALGS viešas pasisakymas tomis problemomis būtų labai reikšmingas ir lietuvių gydytoją iškelia. Pasisakytinos problemos yra socialiniai reikalai, sveikatos draudimas, bereikšmis ligoninėse gyvybės pratęsimas panaudojant technologiją ir visa eilė kitų. Atėjo laikas lietuviui gydytojui, esančiam už savo tėvynės ribų, įsijungti į pilną gydytojo veiklą tame krašte, kuriame jis gyvena. Tam jau jis yra pribrendęs. Būdamas nuošaliai jis neatliks savo uždavinio.

Svarstant lietuvių gydytojo veiklą minėta kryptimi, kiltų klausimas, kaip tas atsilieptų mūsų iki šiolinei veiklai. Darbai be abejo tęstini, bet laikas bėga ir keičiasi. Pasaulio įvykiai vystosi norėta kryptimi, bet nenumatytai nuostabiu greičiu ir formomis. Nenorint atsilikti nuo laiko ir pasaulio įvykių, lietuvių išėivija turi persvarstyti savo veikimo tikslus ir būdus, nes realybė tą jau skatina. Tuo klausimu įdomiai pasisako straipsniuose kun. V. Bagdonavičius "Lietuvių tauta pasaulyje" ir D. Katiliūtė-Boydston "Išėivijos lietuvių tautinis išlikimas". Žurnale "Ateitis", 1992 m. Nr. 5. kun. Bagdonavičius sako: "Tauta, esanti išėivijoje, yra išstatyta didelėje atvirybėje. Ji neturi natūralios uždarnos aplinkos. Žmogus yra visų matomas ir įtakojamas. Jis yra visą laiką tarsi scenoje, kaip savo tautos ambasadorius. Neturėdamas natūralių sienų ir uždangų, jis išstatytas nuolatiniam pavojui žūti". Toliau jis sako: "Mums reikia ugdyti naujo tipo lietuvių — pasaulio lietuvių. Pasaulio lietuvių galvose nainai galėtų būti prielaida, kad kiekvienam žmogui yra sukurta visa žemė. Mūsų gyvenimas išėivijoje greičiausiai turi prasmę, kad Lietuvą atgautume kaip priedą pasauliui". Tai labai įdomios ir gilios mintys. Pasaulio lietuvių sąvoka yra įdomi. Mes turime išmokti ir tapti pasauliui reikalingais, reikalingais moksle, tei-

sėje, moralėje ir kitose srityse. Mes turime suprasti pasaulio problemas ir jose pasireikšti savo žodžiu, darbu ir savo universalinėmis savybėmis.

Politikai kalba apie taikos nedalomumą arba pasaulinę taiką. Ekonomistai Europoje kalba apie bendrąją rinką, bendrus pinigus, bendrą pasą ir žmogaus nevaržomumą. Čia Amerikoje, kur mes gyvename, prezidento patarėjas *Robert Reich* savo knygoje "*The Work of Nations*" rašo: "Nebus nacionalinių produktų ar technologijos, nebus nacionalinių korporacijų ar nacionalinės industrijos".

Kaip matome, visų įvykių pradžia ir eiga yra pasinėšusi tarptautine kryptimi. Mums tai panašu į komunistinę idėją, tačiau tie garsai yra iš visiškai priešingo lagerio ir turi kitą toną. Jų tikslingumą ir raidą parodys ateitis.

Visas tas idėjas svarstant tuojau kyla tautinės kalbos klausimas, kuris mums svarbus ir kuriuo mes rūpinamės. Kalba riša žmogų su tauta, su gimine, tautos identitetu. Kalbos klausimą ir jos reikšmę labai gražiai nagrinėja dr. Dalia Katiliūtė-Boydston minėtame straipsnyje, kurio išvadoje ji sako: "Yra labai svarbu, kultūringa ir reikalinga didelės inteligencijos vertinti kalbą, nepažeminant jos nemokančių ir vertinti kalbos nemokančius, nesudarant įspūdžio, kad kalba yra nesvarbi". Tai labai tiksliai pasakyta, nes mes žinome, kad mūsų tarpe yra išlaikiusių stiprią lietu-

ALGS 80 m. veiklos sukaktį minint.

višką sąmonę, bendrumą su tauta, nors ir nekalba lietuviškai.

Pasaulio lietuvių samprata ar sąvoka mums uždeda daug pareigų, ypač gydytojams. Mes turime suprasti tautinį ir universalinį elementus ir juos suderinti. Suderinę tuos du elementus, mes išlaikysim tautinį identitetą, rasime savo vietą pasaulyje ir būsime įvertinti pasaulio tautų tarpe..

Mes, lietuviai gydytojai, būdami už savo tėvynės ribų ir tarp *medicus universalis*, laikykime mediciną mokslu, menu ir vispusiška humanistine žmogaus analize universaliame mokslo lauke.

Paskaita skaityta ALGS 80 metų veiklos sukakties paminėjime Čikagoje (1993)

JAV 1992 m. baigę medicinos mokyklas studentai pasiskirstė rezidentūromis.

Šįmet JAV medicinos mokyklas baigusieji gydytojai užpildė 16896 rezidentūrų ir *fellowship* vietas, 600 daugiau negu pernai. Pirmųjų metų rezidentūrai (ir *fellowship*) vietų buvo 20598. Liko neužpildytų vietų beveik 3700 (18%). Daug tokių vietų atitekdavo užsieniuose studijas baigusiems gydytojams (*International medical graduates*).

Š.m. liepos mėnesį rezidentai pradeda darbą ligoninėse. Visose ligoninėse ir institucijose bus apie 87000 gydytojų, atliekančių rezidentūras ir *fellowships*. Šiais metais beveik 17% pakilo norinčių būti šeimos gydytojais (Family medicine), bet beveik tiek pat sumažėjo vidaus ligų rezidentūroje. Atrodo, kad turėjo įtakos FP organizacijos raginimai daugiau domėtis šeimos medicina. Valdiškos drandos institucijos (*Medicare*) pažadėjo geresnius atlyginimus. Be to, valdžia FP rezidentūrų programas remia subsidijomis.

Amer. Med. News, April 5, 1993.

MEDICINA LIETUVOJE

Gydytojas buvusioje spec. ligoninėje Vilniuje

St. Petersburg, FL. keletą savaitių viešėjo vilnietis gydytojas Petras Tulevičius, kuris 25 metus dirbo Vilniaus universiteto klinikinėje ligoninėje. Ta ligoninė anksčiau vadinosi IV Valdybos ligonine — poliklinika, kurioje sovietų laikais buvo gydomi aukšti partiniai pareigūnai, nusipelnę meno ir kultūros veikėjai, personaliniai pensininkai. Tai buvo privilegijuotųjų ligoninė. Nuo 1991 m. privilegijos panaikintos — jose gydomi aukštųjų mokyklų dėstytojai, kai kurių įmonių darbuotojai, seimo nariai ir kiti, kurie turi sudarę sutartį su ligonine, įmokėdami pusmečiui 1500 talonų. Be to poliklinikoje nemokamai gydomi visos Lietuvos sergantys inkstų ligomis. Sovietiniais metais ten buvo daromos tipinės operacijos; dabar jos specializuotos. Ligoninėje yra ir universiteto kardiologinė klinika, profesinių ligų centras, vaikų ir alerginių susirgimų centras, inkstų persodinimo centras, nefrologinis skyrius, kuriame daromos inkstų dializės. Toje ligoninėje Vilniaus universiteto studentai medikai klauso paskaitų ir atlieka praktiką. Inkstų persodinimo centrui vadovauja prof. B. Dainys. Čia atliekamos ir kitos inkstų bei urologinės operacijos. Svečias pažymi, kad ši ir kitos Lietuvos ligoninės vaistų ir medicinos reikmenų labai daug gauna iš užsienio. Siuntas, paskirsto Caritas ir kitas organizacijos. Be tokios pagalbos nebūtų imanoma atlikti inkstų persodinimų ir dializų. Vaistų ir instrumentų apyskaita ligoninėje esanti labai griežta, kad jie nepatektų į juodąją rinką. Nežiūrint visokeriopo nepritekliaus, jaučiamas bendras atgimimo pakilimas ir žmonėms patekti į tą ligoninę "blato" nebereikia.

Lietuvos gydytojams neįprasta, kad JAV ligoninėms vadovauja negydytojai. Tuo tarpu,

tarybiniais, ypač vėlesniaisiais laikais, visur į atsakingus postus, ligoninių viršininkais, vadinamais vyr. gydytojais, buvo skiriami valdžiai patikimi partiniai gydytojai. Ne visi į tuos postus eidavo su dideliu noru. (Draugas, 3. 30. 1993 m.)

Reumatologijos konferencija Vilniuje.

Vilniaus universiteto ir "Raudonojo Kryžiaus" ligoninių, vidaus ligų ir reumatologijos skyriai, suorganizavo reumatologijos seminarą šių metų kovo 29 — balandžio 1 dienomis. Buvo kviesti visi Lietuvos reumatologai, ir atvyko daugiau kaip 100 dalyvių. Suvažiavimas buvo klinikinis, pagrindinė tema **reumatinų ligų tyrimo ir gydymo naujovės**. Reumatologas dr. Algirdas Venalis ir Raudonojo Kryžiaus ligoninės direktorius dr. Juozas Raistenskis pakvietė internistą — reumatologą Juozą Laukaitį, MD pagrindiniu paskaitininku. Šešių jo paskaitų ciklas apėmė pagrindines reumatinų ligų kategorijas — bendra tema: **"Reumatinų ligų diagnozė ir gydymas Jungtinėse Amerikos Valstybėse"**. Pirmoje paskaitoje jis apibūdino, kaip reumatologai paruošiami JAV, kaip įvertinami (certifikuojami) ir kaip dirba. Prelegentas Lietuvos reumatologams atvežė *American College of Rheumatology (ACR)* padovanotą daugiau kaip 600 dol. vertės skaidrių rinkinį (kolekciją) reumatologijos mokymui. Vilniaus universitetinei ligoninei ACR taip pat dovanojo *Arthritis & Rheumatism* žurnalo prenumeratą (pagrindinis JAV reumatologų žurnalas).

Buvo ir kitų paskaitų. Vienas pranešimas buvo apie netradicinius reumatinų ligų gydymo būdus Švedijoje. Kitas — apie imunologinio tyrimo naujoves — naujai įsteigtame Reumatologijos skyriuje Kauno Medicinos akademijos klinikose.

GYVENIMAS, ATIDUOTAS KITIEMS...

(Minint dr. Jono Staugaičio 125-ąsias gimimo metines)

Doc. J. Norvaišienė, Kauno medicinos akademija

dr. Jonas Staugaitis

Atsigręždami keliasdešimt metų atgal į netolimą mūsų tautos praeitį, matome visą eilę ryškių asmenybių, paaukojusių ant Tėvynės aukuro visą savo širdį, protą, asmeninį gyvenimą. Viena iš tokių asmenybių buvo gydytojas Jonas Staugaitis. Deja, likimas lėmė, kad į amžino poilsio vietą — 1952 m. sausio 18 d. šį žmogų išdrįso palydėti tik nedidelis ištikimų draugų būrelis. Nepaprastai kukliai, kaip kukliai ir pragyveno visą savo labai aktyvų gyvenimą, jis atsigulė Petrašiūnų kapinėse Kaune.

Gyd. J. Staugaitis gimė 1868 m. birželio 1 d. Omentiškių kaime, Paežerių valsčiuje, Vilkaviškio apskr. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje, labai mėgo matematiką ir fiziką, tačiau 1887 m. išvyko į Varšuvos universitetą studijuoti mediciną. Savo autobiografijoje jis rašė, "...norinčiam, išėjus aukštuosius mokslus, savo gimtajam krašte duonos turėti ir savo tėvynės labai darbuotis, kitos išeities beveik ir nebuvo kaip tepasirinkti gydytojo profesiją ...."(3). J. Staugaitis Varšuvoje aktyviai įsijungė į tautinį judėjimą. Jam dalyvaujant,

1988 m. vasario mėn. buvo įkurta Varšuvos lietuvių studentų draugija, kuri po vienerių veiklos metų išleido pirmąjį mėnesinio žurnalo "Varpas" numerį. 1890 m. draugija pradėjo leisti "Ūkininką". Abiejuose laikraščiuose J. Staugaitis bendradarbiavo. 1889-1893 m. laikotarpyje jis atspausdino 24 straipsnius apie žemės ūkį lietuvių kalba. J. Staugaitis Varšuvoje gyveno labai kukliai, vertėsi menkai apmokamomis pamokomis, kadangi tėvai turėjo devynių vaikų šeimą. Baigęs Varšuvos universitetą, 1894 m. jis atvyko į Šakius, į sergančio plaučių tbc, V. Kudirkos vietą. Čia jis išdirbo 25 metus, aktyviai dalyvaudamas visuomeniniame gyvenime, kultūrinėje veikloje, liaudies švietime, ypatingai pasižymėjo draugijos "Šviesa" veikloje. Jo pastangomis Šakiuose buvo įkurtas viešas knygynas su skaitykla, organizuojami spektakliai, vakarai, paskaitos, suruoštas viešas V. Kudirkos minėjimas su paskaitomis, choru bei deklamacijomis ir t.t. (3). Už šią veiklą J. Staugaitis 1908 m. caro valdininkų 4,5 mėnesio buvo uždarytas Kalvarijos kalėjime, o "Šviesos" draugija buvo likviduota. Prasidėjus I pasauliniam karui, jis buvo mobilizuotas ir paskirtas Gardino apsaugos draugovės vyr. gydytoju. Suėjus 50 metų, 1918 m. birželio mėnesį buvo demobilizuotas ir buvo paskirtas Šakių apskrities ligoninės vedėju. 1919 m. rugpiučio mėn. Lietuvos Sveikatos departamentas pakvietė Kauno valstybinės ligoninės vyr. gydytojo ir Sveikatos departamento medicinos skyriaus viršininko pareigoms. Apsigyvenęs Kaune, be savo tarnybinių pareigų, įsijungė į medicininę bei visuomeninę-politinę veiklą. Jis dalyvavo daugelio įvairių medicinos bei švietimo draugijų ir organizacijų veikloje. Daugiausiai jis dėmesio skyrė Kauno medicinos draugijai (KMD), ir jis dažnai buvo išrenka-

mas pirmininko pareigoms. Jis dalyvavo Aukštųjų medicinos kursų bei Lietuvos gydytojų suvažiavimų organizavime, "Medicinos" žurnalo redagavime ir leidime. Jis buvo keturių pirmųjų suvažiavimų vykdomojo komiteto pirmininku. 1924 m. susikūrus Lietuvos Gydytojų sąjungai, jis buvo išrinktas jos centro valdybos pirmininku ir organizavo bei pirmininkavo šešiams atstovų suvažiavimams (1).

1919 m. rugsėjo 4 d KMD posėdyje J. Staugaitis pirmasis pakvietė savo kolegas sudaryti sąlygas vyresnių kursų studentams medikams, nespėjusiems užsieniuose baigti medicinos mokslų, juos baigti Lietuvoje (5). Draugijos nariams pritarus, pasiūlymas sekantį mėnesį buvo įgyvendintas, įsteigiant medicinos kursus. Tai buvo pradinė stadija medicinos fakulteto. "Medicinos" žurnalo redagavimą jis perėmė 1922 m. ir redagavo iki 1944 metų. Būdavo momentų, kad J. Staugaitis aukodavo savo santaupas eilinio numerio išleidimui. Žurnalui dirbo be atlyginimo ir pagalbinių personalo: ėjo korektoriaus, sekretoriaus, kasininko ir ekspeditoriaus pareigas.

J. Staugaitis buvo veiklus ir politiniame gyvenime: buvo renkamas valstiečių-liaudininkų atstovu į Steigiamąjį, I, II ir III seimus, dirbo Sveikatos ir socialinio draudimo komisijose. Jis dalyvavo priimant ligonių kasų, medicinos praktikos teisių, medicinos felčerių ir kitus įstatymus. III seime buvo išrinktas seimo pirmininku, tas pareigas ėjo 6,5 mėnesio — iki 1926 m. perversmo, kada, gruodžio 17 d., buvo suimtas, o gruodžio 18 d. paleistas.

Be tų pareigų, J. Staugaitis buvo aktyvus draugijose: kovai su tuberkulioze ir vėžiu, "Pieno lašo" draugijoje, Lietuvos gydytojų savišalpos kasoje, Lietuvos absoliucionistų, Lietuvos moterų, V. Kudirkos vardo švietimo, Lietuvos aklųjų globos draugijose, Lietuvos kultūros sąjungoje, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos vicepirmininku, Lietuvos Universiteto studentų "Varpo" draugijos garbės nariu ir kitose. Iš atliktų darbų matome jo atsidavimą Lietuvai ir jos žmonėms. Už nuopelnus medicinai Kauno universitetas 1929 m. J. Staugaičiui, jo 60-ties metų jubiliejaus proga, suteikė medicinos Garbės daktaro laipsnį (3).

Po II Pasaulinio karo Lietuvoje buvo sugriautos visos institucijos, kurias J. Staugaitis

kūrė. Jis liko be rimtesnio darbo. 1945 m. jis buvo paskirtas rinkti istorinę medžiagą apie Lietuvos sveikatos apsaugą. Tais pačiais metais jam buvo suteiktas Nusipelniusio LTSR gydytojo vardas. 1945-46 m. jis dalyvavo med. fakulteto valstybinių egzaminų komisijoje, vėliau vadovavo Kauno higienos muziejui, prie kurio vėliau buvo prijungti Kauno Sanitarinio švietimo namai. Mirė sulaukęs 82 metų. Jo gyvenimas daugeliui iš mūsų turėtų būti pavyzdžiu dabar, kada atkuriami nepriklausomybė ir Lietuvos valstybingumas.

Panaudotos literatūros sąrašas:

1. Kronika. *Medicina* 1924, Nr. 10–11, psl. 876
2. Ligonų kasų reikalai. *Medicina*, 1929 m. Nr. 1, psl. 84–85.
3. J. Staugaitis "Autobiografija", Kaunas, 1947 (Gyd. A. Ambraziejūtės-Steponaitienės archyvas).
4. J. Staugaitis, "Kokiu būdu tapo sudarytas medicinos fakulteto branduolys", *Medicina*, 1922 m. Nr. 2, psl. 90–100
5. V. Tercijonas, "Daktaras Jonas Staugaitis — biografiniai bruožai", *Medicina*, 1929, Nr. 11, psl. 764–807.

Knygos

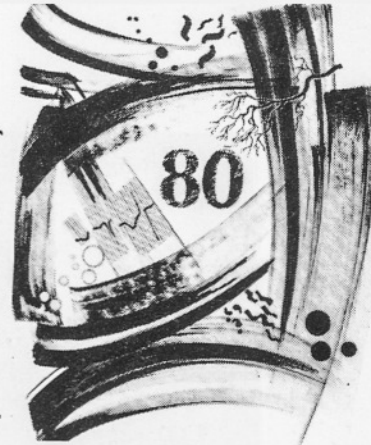
1993 m. dr. Milda Budrienė išleido dvi naujas knygas: "Amerikos lietuviai gydytojai" ir "Iš Lietuvos sveikatos apsaugos istorijos".

"Amerikos lietuviai gydytojai" atspausdinta JAV, turi 194 puslapius. Joje yra Amerikos Lietuvių Daktarų draugijos istorija, 356 gydytojų ir 57 odontologų biografijos ir 70 fotografijų. Knyga turi 4 skyrius: 1) senoji imigracija, 2) pokarinė (po II pasaulinio karo), 3) gydytojai akademikai ir 4) dantų gydytojai (odontologai).

Antroji knyga, "Iš Lietuvos sveikatos apsaugos istorijos" turi 3 skyrius: 1) Medicinos išsivystymo raida Lietuvoje XVI — XX šimtmečiuose, 2) Maras Lietuvoje ir 3) Vaikų gydymas ir socialinė globa nepriklausomoje Lietuvoje. Knyga turi 105 puslapius, minkštais, su iliustracija, viršeliais; spausdinta Lietuvoje. Abi knygos gaunamos Litanistikos Tyrimų ir Studijų centre, 5620 S. Claremont Ave., Chicago IL 60636

Dabar ruošiamą kita knyga — "Pasaulio Lietuviai Gydytojai". Šioje knygoje bus aprašyti gydytojai, jų draugijos, visuomeninė veikla. Knygoje bus žinių apie lietuvių gydytojus Australijoje, Europoje, Pietu Amerikoje ir Kanadoje. Apie Australijos lietuvių gydytojus žinias renka žurnalistas Antanas Laukaitis, kuris žinomas netik Australijoje, bet ir Europoje bei Lietuvoje.

ALGS VEIKLA

ALGS VALDYBA

Pirmininkas: A. VANAGŪNAS, M.D.

237 S. Grove Dr., Oak Park, IL 60302,

708-386-3454

Vicepirm.: G. BALUKAS, M.D.

P.O. Box 734, Beverly Shores, IN 46301

219-879-2165

Sekr./Izd.: A. PAKALNIŠKIS, M.D.

1619 Kaimi Ct., Naperville, IL 60540

708-717-7351

Ryšiai su Lietuva: D. VARIAKOJYS, M.D.

7148 S. Campbell, Chicago, IL 60629

312-436-2559

Specialiems reikalams: K. JABLONSKIS, M.D.

1944 Sunnyside, Westchester, IL 60153

708-562-3543

ALGS valdybos posėdis sausio 27 d. JC patalpose. Dalyvavo valdybos pirmininkas dr. A. Vanagūnas, G. Balukas, K. Jablonskis, A. Pakalniškis, D. Variakojytė ir V. Šaulys. Buvo kviestas ir LTSC direktorius dr. J. Račkauskas, bet negalėjo atvykti.

Dr. Th. W. Orcutt, kosmetikos chirurgas iš *Nashville, TN* šią vasarą buvo nuvykęs 18 dienų į Kauno medicinos instituto klinikas kaip vizituojuantis profesorius ir skaitė paskaitas iš kosmetinės chirurgijos. Be to jis operavo ligonius (padarė 12 operacijų!), susipažino su dviem jaunais gydytojais: A. Naujėku ir R. Jucevičiumi, kuriuos jis pakvietė į JAV pasitobulinti. Kviestiniai jau atvyko, bet kadangi neturi leidimo medicinos praktikai, negali dirbti profesinio darbo. Jiedu pradėjo mokytis kalbos ir ruošti egzaminams. Tai gali užtrukti nemažai laiko. Jiems būtina reikia finansinės pagalbos. Susipažinta su jų prašymais. Vien egzaminams registracijos mokestis kainuotų 840 dolerių. Jiems mažą pašalpą pažadėjo dr. L. Sidrys. Nutarta parašyti jiems laišką apie mūsų finansinius išteklius ir paskirti vienkartinę pašalpą.

Kolegos A. Pakalniškis ir D. Liaugminas turi surinkę medicininių instrumentų ir literatūros, kurią morėtų persiųsti į Lietuvą. Dr. A. Vanagūnas turi keletą dėžių atsiųstų iš *Mayo* klinikų persiuntimui į Lietuvą. Tikimasi pasinaudoti Tyrimo ir Studijų centro ruošiamu talpintuvu šį pavasarį. Šiais metais centras paruoš siuntimui du talpintuvus.

D. Variakojytė gavo laišką iš inž. R. Matulionio (*Madison, WI*), kuriame pranešama ką inžinierių grupė patyrė praeitą vasarą Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje lankydamis sveikatos apsaugos institucijas ir įrengimus. Jie susitiko su beveik 200 sveikatos srities profesionalų. Ivertinus tenykščią padėtį, reikės nemažai darbo ir kapitalo, norint pakelti gyventojų sanitarinį

lygį. Sunkumus didina energijos stoka. Viena iš sunkinančių priežasčių yra, kad ligoninių administratoriai yra gydytojai — jie nėra tam paruošti administraciniam darbui. Pastatai blogai izoliuoti, menka ventilacija, pasenusi apšvietimo ir apšildymo sistema. Šildymas neekonomiškas. Reikalingi geresnės technologijos instrumentai.

Lietuvių gydytojų organizuotos veiklos aštuoniadešimtmečio paminėjimą nutarta rengti sekmadienį, balandžio 25 d., po 12 valandos pamaldų už mirusius kolegas, Tėvų Jezuitorų koplyčioje. Po pietų užkandžiai ir minėjimas "Seklyčios" restorane. Prelegentu kviečiamas prof. dr. Juozas Meškauskas.

Nutarta sekančiam posėdžiui susitikti vasario 17 d. JC patalpose.

ALGS valdybos posėdis JC patalpose vasario 17 d. Dalyvavo A. Vanagūnas, D. Variakojytė, G. Balukas, K. Jablonskis, V. Šaulys ir J. Račkauskas.

ALGS valdyba: iš k. K. Jablonskis, G. Balukas, pirm. A. Vanagūnas, D. Variakojytė ir V. Šaulys — Medicinos redaktorius. Nėra A. Pakalniškio.

1. Dr. G. Balukas paruošė detalią minėjimo programą.

ALGS 80 metų minėjimas 1993 m. balandžio 25 d.

11:15 val. ryto — Pamaldos už gyvus ir mirusius gydytojus T. Jėzuitų koplyčioje.

Po pamaldų — pagerbimas žuvusių už laisvę JC sodelyje prie paminklo.

1:00 val.p.p. — Programa "Seklyčioje". Prof. dr. J. Meškausko paskaita — "Lietuvių gydytojų uždaviniai išėivijoje". Prelegentą pristato dr. G. Balukas.

"Medicina" — ALGS žurnalo 80-tasis numeris

2:00 val. p.p. — Pietūs

2. *Wm. Waring MD, assist. Prof. of Physical Med. & Reabl. in Ann Arbor Mich. University* pranešė pirm. dr. A. Vanagūnui, kad norėtų susitikti su ALGS valdyba ir pasitarti dėl veiklos programos Lietuvoje.

3. Prisimintas Vilniaus universiteto rektoriaus R. Pavilionio vizitas JAV ir susitikimas su lietuvių organizacijų ir institucijų vadovais. Rektorius akcentavo universitetui ypatingai reikalingą finansinę paramą. Vilniaus universiteto bibliotekos pradėtai statybai lėšos išsi- baigė, norint užbaigti, reikia maždaug vieno milijono dolerių kapitalo. Rektorius tikisi, kad išėivija padės universitetui išsikaupti iš statybos skolų

Dr. G. Balukas painformavo posėdžio narius apie savo susitikimą su prof. G. Čėsniu.

Susitikimas su Vilniaus medicinos fakulteto dekanu prof. dr. Gintautu Čėsniu gydyto- jams buvo naudingas. Dekanas pramato, kad pasirašius mokslinio bendradarbiavimo sutartį su Ilinojaus universitetu Čikagoje, išryškės nauji uždaviniai ALG sąjungai ir vietinei draugijai. Vyks studijuojančių apskaitimai. Atvykusieji iš Lietuvos bus reikalingi paramos — apgyvendinimo, transportacijos ir kitokios pagalbos.

4. Lietuvos Fondas svarstė keletą Lietuvos gydytojų prašymų ir paskyrė keletą stipendijų atvykusiems iš Lietuvos medikams.

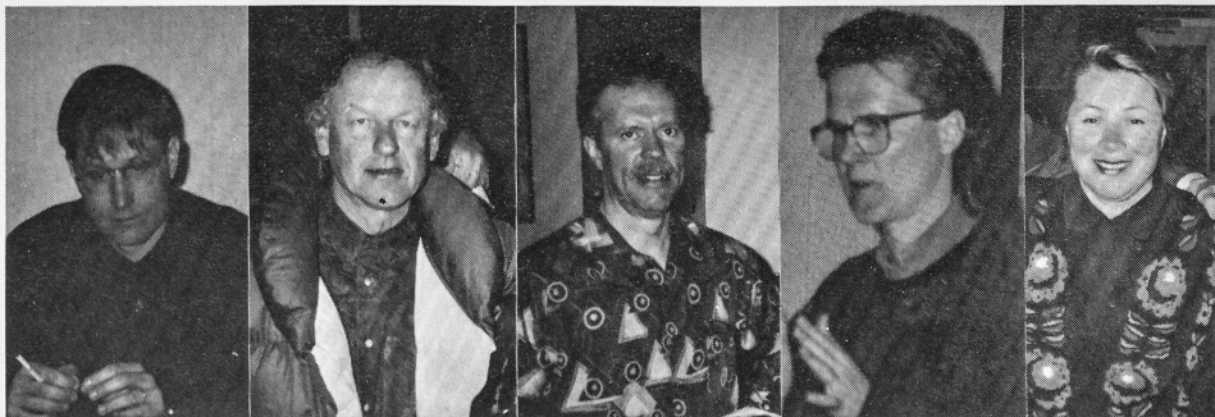
5. Susisiektą su Dalia Lukiene, kuri dirba *Washington, DC National Library of Medicine*. Per ją būtų galima gauti audio-video juostelių, paruoštų CME tikslu ir daugelis jų tiktų Lietuvos medikams. Dabar dar reikia daugiau žinių apie kompiuterius.

6. "Mokslo ir Kūrybos simpoziumui" rengti komitetan sutiko įeiti A. Vanagūnas, D. Variakojytė, A. Pakalniškis ir G. Balukas. Simpoziumas bus rengiamas Padėkos Dienos savaitgalyje, 1993 m. lapkričio mėn., Lemo- nte, Lietuvių centro patalpose.

Sekantis posėdis numatytas balandžio 14 d., 7 v.v. JC patalpose.

1993 m. LAMA žiemos seminaro dalyviai Sun Valley kalnuose

1993, Sun Valley vykusiame LAMA žiemos seminario dalyviai iš k.: moderatorius A. Pakalniškis, paskaitininkai. A. Alekna, A. Vaitekaitis, P..E. Razma. A. Deveikytė.

LAMA žiemos seminaras Sun Valley, Idaho 1993 m. vasario 20-27 dienomis. Dalyvavo 22 gydytojai. Su šeimomis ir svečiais, bendras dalyvių skaičius svyravo nuo 46 iki 52 slidinėtojų. Daugumas buvo apgyvendinti *Elkhorn* kurorte, *Redisson*'o viešbutyje. Medicinos mokslinė programa buvo įvairi, visi paskaitininkai buvo gerai pasiruošę, dauguma jų temas pasirinko iš savos specialybės. Mokslinę programą organizavo Augusta J. Šaulytė, paskaitoms moderavo Aloyzas. Pakalniškis. Paskaitos prasidėdavo kasdien 5:30 vakare. Buvo numatytos 8 paskaitos, bet vienas prelegentas neatvyko.

□ Pirmadienį, vasario 22 d. Vitas Alekna, MD skaitė paskaitą apie kataraktos chirurgiją praeityje, dabar ir ateityje. Prelegentas sistemiskai peržvelgė technologinę kataraktų operavimo pažangą. Dabar naudojamas laseris, ekstrakapsularinis lęšiuoko ištraukimas, mažas, netraumatizuojantis piūvis, reikia mažai siūlų. Paskaita buvo gausiai iliustruota spalvingomis skaidrėmis. Antra paskaita urologo Alfredo Alekno MD — "Šiuolaikinis prostatos ligų gydymas" ("Prostate Update"). Išsamiai išnagrinėjo dabar naudojamą prostatos hipertrofijos ir vėžio gydymo metodus. Pilnai išgydomas tik anksti diagnozuotas prostatos vėžys (PV). Prostatos vėžys dažnas susirgimas vyresnio amžiaus vyrams; vyresnių negu 80 m. amžiaus vyrų serga iki 50%. (Platesnį aprašymą žiūr. 3 psl.)

○ Antradienį Aloyzas Pakalniškis MD, Elmhursto, IL. ligininės radiologas demonstravo ir auditorijai aiškino daugybę CTS, MRI ir kitokių radiologinių skaidrių. Paskaitoje išryškėjo radiologinės pažangios technologijos panaudojimas ypatingai tiksliai neurologijos diagnostikai. Paskaitos turinys puikiai atitiko pavadinimą — "Radiologic Potpourri".

Antroji to vakaro paskaita geriau atitiko seminario dalyvių aklimatizacijai kalnų atmosferoje. Edis Razma MD, Čikagos pulmonologas, mus supažindino su pataloginėmis ir fiziologinėmis problemomis, staiga patekus į daug mažesnės deguonies koncentracijos aplinką, greitai pakilus į aukštumas, 8000 pėdų ar aukščiau. Ūminės kalnų ligos (*Acute Mountain sickness*) simptomai yra galvos skausmai, vėmimo jausmas, silpnumas, nemiga. Patologija — smegenų edema. Didesnėje aukštumje gali išsivystyti staigi plaučių edema. Gydymas — Diamox.

○ Trečiadienio paskaitose dominavo pediatrinės temos. Audra Deveikytė MD aptarė vaikų AIDS diagnostikos ir gydymo naujoves. Liga vis dar neišgydoma, tačiau atitinkamai gydomi ligoniai išgyvena ilgiau. Laboratorijos diagnostiniai tyrimai tikslesni. DCC potvarkiu pakeista AIDS klasifikacija. CD4 < 200 gydoma kaip AIDS. Profilaktikai padeda AZT vaistai.

Augusta Šaulytė MD atkreipė auditorijos dėmesį ūmaus apendicito diagnostikos sunkumus. Liga yra, palyginamai, dažna. Ligai

diagnozuoti padeda klinikinis patyrimas. Gydymas — chirurginis. Chirurginį gydymą uždelsus, dažnai išsivysto sunkios komplikacijos. (Žiūr paskaitos aprašymą 6-tame šio numerio psl.).

○ Ketvirdadienis, vasario 25. Vakaronė su viena **Arūno Vaitiekaičio DDS** paskaita "Klinikiniai burnos chirurginiai atvejai". Visi ligų atvejai paimti iš autoriaus ambulatorinės praktikos. Paskaita gausiai iliustruota skaidrėmis.

○ Penktadienio vakare įvyko **baigiamasis posėdis**. Nors šiais metais seminaro dalyvių buvo daug mažiau, tačiau jų dauguma pasisakė ir toliau tęsti LAMA beveik dvidešimties metų tradiciją. Žiemos seminarą 1994 metais nutarta rengti ne Europoje, bet Vail, vasario mėn. pabaigoj ar kovo pradžioje. Tikslī data bus pranešta po 3-4 mėnesių. Seminarui organizuoti išrinktas komitetas iš 5 asmenų, kuris konkurso keliu parinks kelionių agentūrą. Agentūra tvarkys kelionės ir viešbučio reikalus. Komitetas, susitaręs su ALGS valdyba, organizuos mokslinę programą. Pagaudauta, kad seminaras turėtų ir socialinę programą. Kadangi jau kelinti metai didesnę dalį seminaro dalyvių sudaro gydytojų draugai ar svečiai, nutarta į komitetą išrinkti ne vien gydytojus. Balsavimo teisę turės visi dalyviai. Į komitetą pasiūlyti ir išrinkti: **A. Pavilanis**,

E. Razma, **R. Karka** ir **A. Pakalniškis** (ALGS valdybos atstovas). Komitetas pasiskirstys pareigomis ir tuojau pradės organizacinį darbą. Trijų mėnesių laikotarpyje išsiuntinės pranešimą apie padarytą pažangą seminaro organizavime. Buvo gautas dr. A. Pavilanio seminaro organizavimo pasiūlymas raštu. Komitetas susipažino su pasiūlymais.

Seminaro mokslinė programa susidomėjimas buvo gana didelis — dalyvavo ne vien gydytojai. Viešbučio patalpos seminarui buvo erdvios, patogios su paskaitoms reikalingomis priemonėmis. Valgėme ir pusryčius, ir vakarienę kartu. Visi pusryčiai ir keturios vakarienės buvo bufeto stiliaus; gausus, įvairus pasirinkimas ir mandagus patarnavimas. Du kartu vakarienės buvo restorane su pilnu patarnavimu.

Slidinėjimui oras buvo palankus. Temperatūra 15–20 F naktimis; dienomis 20–30 F. beveik kasnakt po truputį pasnigdavo. Sniego bazė buvo 30–60 colių. Mums atvažiavus, vakarykščiai buvo prisnigę 12–15 colių. Neteko girdėti nusiskundimų iš kalnų ir lygumų slidinėtojų. Keletas dalyvių skausmingai, bet nekritiškai susižeidė.

LAMA registracijos mokestis buvo \$100 gydytojui. Kiekvienam registruotam gydytojui, pasibaigus seminarui, buvo įteiktas pažymėjimas su išklaustų paskaitų valandų skaičiumi.

1993 m. LAMA žiemos seminaro dalyviai diskusijose

Pagerbimas žuvusiųjų už laisvę.

ALGS valdybos posėdžio, įvykusio balandžio 14 d. Jaunimo centro patalpose darbotvarkė:

1. 80 metų ALG organizuotos veiklos paminėjimas įvyks, kaip numatyta, balandžio 25 d., "Seklyčioje", Čikagoje.

2. Sužinojęs apie mūsų projektą steigti Lietuvoje medicinos audio-video bibliotekas (*libraries*), dr. Lee Burchinal pasisiūlė padėti telkti lėšas. Jo manymu tokios bibliotekos labai būtų reikalingos ir kituose besikuriančiuose kraštuose, tad gerai paruoštą planą pristatys turtingoms fondacijoms ir tarptautinėms organizacijoms, galima tikėtis jų finansinės paramos. Susipažinome su D. Lukienės laišku, kuriame paminėta tokia galimybė. Projekto programai paruošti reiktų pasitelkti Lietuvių tyrimų ir studijų centrą.

3. Padėkos savaitgalyje, lapkričio mėnesį Čikagoje įvyks Mokslo ir kūrybos simpoziumas. Diskutuotas medicinos sekcijai programos sudarymas.

4. *Physicians for peace* organizuoja grupę gydytojų, šį pavasarį vykstančių į Lietuvą ir Estiją. Kai kurie iš mūsų valdybos gavo kvietimą atvykti į jų ruošiamą vakarienę *Lutheran, Park Ridge, IL*. Igoninėje balandžio 26 d. Vakarienės pilnas bus skirtas kelionės išlaidų sumažinimui. Sekantis posėdis gegužės 12 d.

Amerikos Lietuvių gydytojų sąjungos 80 metų organizuotos veiklos paminėjimas 1993 m. balandžio 25 d.

Amerikos Lietuvių gydytojų sąjunga mi-

nėjo 80 metų jubiliejų. Simboliniai susiklostė skaičiai su "Medicinos" žurnalo 80-ju leidiniu

Minėjimas pradėtas pamaldomis Jėzuitų koplyčioje. Kun. Juozas Vaišnys, SJ atnašavo Šv. Mišias už 80-čio laikotarpyje mirusius ir gyvus sąjungos narius ir pamoksle priminė sąjungos įsikūrimo datą ir kai kuriuos jos veiklos svarbesnius įvykius. Po pamaldų sodelyje prie Nepriklausomybės paminklo susikaupimo minute, trumpu pirmininko žodžiu ir puikia trispalve gėlių puokšte buvo prisiminti ir pagerbti kovoje už tėvynės Lietuvos laisvę žuvę ir nukentėję asmenys. Pagerbimas užbaigtas tautos himnu. Po to "Seklyčioje" buvo suruošti pietūs ir sąjungos pirmininkas dr. A. Vanagūnas pasveikino susirinkusius ir pakvietė dr. G. Baluką praveisti minėjimą. Čia jis priminė susirinkusiems svarbesnius epizodus iš ALG organizuotos veiklos, paminėdamas kai kurias ryškesnes asmenybes draugijų ir sąjungos vadovų tarpe ir pristatė, nors ir visiems gerai žinomą, pagrindinį kalbėtoją prof. dr. J. Meškauską. Prelegentas pavaizdavo lietuvių gydytoją istorinėje perspektyvoje, pergyvenimus išėivijoje ir jo uždavinius gyvenant už tėvynės ribų. Minėjime kalbėjo ir dr. M. Budrienė apie išleistas ir redaguojamas knygas: viena yra "Amerikos lietuvių gydytojų vardynas", kita "Amerikos lietuviai gydytojai" ir baigiamą spaudai paruošti "Pasaulio lietuvių gydytojų sąjunga".

Minėjime dalyvavo daugiau kaip 40 išėivijos gydytojų ir svečių. Minėjimą pravedė kolega G. Balukas.

TORONTO LIETUVIŲ MEDIKŲ DRAUGIJA

Dr. Daiva Labanauskaitė Norkienė, prieš trejetą metų atvykusi iš Lietuvos į Kanadą. Intensyviai mokėsi anglų kalbos ir ruošėsi medicinos egzaminams. Sekmingai išlaikiusi visoje Šiaurės Amerikoje, — Kanadoje ir JAV — pripažintus, reikalaujamus egzaminus, užsieny baigusiems mokslus medikams, ji nutarė pasilikti Toronte, Kanadoje, specialybei įgyti.

Dr. Daiva Labanauskaitė Norkienė.

Dr. Daiva yra gimusi 1965 m. Kaune, duktė dr. Kosto ir Irenos Labanauskų. 1989 m. baigė Kauno medicinos akademiją ir pradėjo gydytojos darbą vidaus ligų skyriuje Kauno medicinos akademijos klinikose. Tais pat metais ištekėjo už Kanados lietuvio Juozo Norkaus ir persikėlė gyventi į Torontą.

* **R. Zabičiauskas MD**, Toronto LMD valdybos narys, skaitė paskaitą apie kaulus ir kaulų ligas Kanados Lietuvių katalikių moterų draugijos susirinkime, Toronte, 1993 m. balandžio 25 d.

* **D-rai J. Sungaila ir M. Valadka** Religinės šalpos popietės metu Toronte, Kanadoje aukomis parėmė Adomo Jakšto spaustuvę

KVEBEKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA, Montrealyje

* **Vytautas Pavilanius MD Armand Frappier** instituto profesorius emeritas, 1993 m. laimėjo Kanados Kvebeko provincijos žymenį už tautinį ir tarptautinį įnašą į virusologijos bei sveikatos apsaugos mediciną tarp jaunųjų medikų, ir už nuolatines pastangas per 30 metų kovojant prieš įvairių formų razizmą bei sudarymą gausių mokslo programų. Apie tai rašė Montrealio "Gazette". Lietuviams dr. V. Pavilanius žinomas kaip Lietuvių bendruomenės narys ir ilgalaikis KLB Garbės teismo narys; taip pat jis yra Montrealio lietuvių gydytojų draugijos valdybos narys.

* **Dr. Gintaras Gudiničius**, anesteziologas iš Lietuvos, dirbantis Kauno Medicinos akademinėse klinikose, gegužės mėnesį stažavosi Montrealio neurologijos ligoninėje. Šią stažuotę (stebėtojo teisėmis) beveik po pusės metų kontaktų su McGill universiteto anestezijos departamento administracija, išrūpino dr. Vytautas Pavilanius, pas kurį dr. Gudiničius su žmona, dantų gydytoja, buvo ir apsistojęs. Stažuotės metu dr. Gudiničius stebėjo anestezijos būdus, taikomus neurochirurginiams ligoniams operacijų ir tyrimų metu, įvairius trachėjos intubavimo prietaisus ir jų panaudojimą (retrogradinė intubacija su optiniu stiletu, su fibrooptiniu bronchoskopu), naudojosi ligoninės anesteziologijos skyriuje sukaupta naujausia JAV ir Kanados specialybės literatūra. Be to, McGill universiteto anestezijos departamentas leido dr. Gudiničiui dalyvauti anesteziologų kursuose (1993 McGill University Annual Review Course in Anesthesia), vykusiuose gegužės 31 — birž. 3 d.d.

* **Dr. Leonas Valius**, dail. Telesforo Valiaus giminaitis, yra atvykęs iš Lietuvos į Montrealį pagal specialią Kanados programą 3–4 mėnesiams. Jis čia *Universite de Montreal* susipažins su šeimos gydytojo praktikos metodais. Dr. Valius yra Kauno medicinos akademijos dėstytojas ir jo tikslas yra, sugrįžus suorganizuoti gerą šeimos gydymo departamentą Lietuvoje. Juo rūpinasi dr. Alenas Povilanius. Ateityje numatoma pakviesti į Kauną specialistus iš Montrealio epizodiniams kursams.

NEW YORK'O LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

Š. m. balandžio 25 d. Kultūros židinyje, Brooklyne, vyko draugijos metinis susirinkimas. Dalyvavo 22 asmenys iš New Yorko ir apylinkių ir tik vienas dr. J. Kriaučiūnas iš toliau — iš Putnamo.

11 val. ryto tėvų pranciškonų koplyčioje (prie Kultūros židinio) buvo Šv. Mišios už mirusius draugijos narius. Mišiose dalyvavo būrelis draugijos narių. Po Mišių medikai ir dalyvaujantieji jų šeimų nariai susirinko Židinio mažojoje salėje bendriems pusryčiams (kai kuriems tai buvo pietūs). Maistas pateiktas bufetiniu būdu, patiems pasitamaujant.

NYLG draugijos susirinkime iš k. dr. R. Čiurlienė — sekr., dr. K. Šimaitienė-Paprockaitė — pirm. ir d-rai P. Švitra ir P. Dičpinigaitis. Nuotr. J. Kriaučiūno

Po to toje pačioje salėje vyko draugijos susirinkimas, kurį pradėjo ir pravedė draugijos valdybos pirmininkė dr. Konstancija Šimaitienė-Paprockaitė. Visi atsistojimu ir susikauptimu pagerbė mirusius draugijos narius. Regina Čiurlienė-Saldaitienė, DDS perskaitė praeitų metų draugijos susirinkimo protokolą, kuris buvo visų priimtas. Pirmininkė pranešime sakė, kad draugijos veikla menka, nes nariai gyvena toli vienas nuo kito, susitinka retai ir tik atsitiktinai. Draugijos valdyba Lietuvos Kauno medicinos akademijai parūpino medicininių žinių diskečių, kurių kaina beveik 2400 dolerių. Už disketes apmokėjo Lietuvių Tautos fondas, nes draugijos išdas beveik tuščias. Nežinomo invalidumo moteris iš Lie-

NYLG draugijos susirinkime. Iš k. d-rai P. Švitra, P. Dičpinigaitis, S. Skeivys, p. Skeivienė, J. Trojanienė ir J. Vytuvienė Nuotr. J. Kriaučiūno

tuvos prašo draugijos suteikti jai galimybę atvykti į Ameriką ir mokytis homeopatinio gydymo. Diskusijų metu paaiškėjo, kad Amerikoje tokių mokyklų nėra, gal jų yra Vokietijoje. Be to, draugija vistiek negalėtų finansuoti. Valdyba tokį atsakymą nusiųs pasiteiravusiai.

Pirmininkė painformavo dalyvius, kad šiais metais ALGS suvažiavimo nebus, jis įvyks 1994 m. Čikagos lietuviai gydytojai šiandien mini 80 metų sukaktį nuo lietuvių gydytojų organizuotos veiklos Amerikoje. 1913 m. Čikagoje buvo įkurta Amerikos Lietuvių daktarų draugija, iš kurios per tiek metų išsivystė ALG sąjunga.

Draugijos įždininkė dr. Leonida Giedraitienė pateikė žinias apie išdo būklę; yra išde apie 300 dolerių. Jos nuomone, būtina padidinti išdą, kad būtų galima atlikti draugijos reikalus.

Pranešimai buvo priimti ir pereita prie sekančios susirinkimo programos dalies: med. dr. farmakologo Algio Pliūros paskaitos. Dr. Pliūra jau porą metų kaip atvykęs iš Lietuvos, čia gilina medicinos farmacines žinias. Dabar jis renka, skirsto ir, pareikalavus, teikia žinias apie širdies kraujo apytakos ligas, kraujo spaudimą ir jų gydymą, tiek režimu, ypač maistu, tiek vaistais. Jo paskaita apie kraujo spaudimą, kuris gydytojams žinomas, bet visada aktualus, nes greitai daugėja sergančiųjų stebėjimo daviniai, pritaikomas daugiau specifinis gydymas ir daugėjantis skaičius gydy-

mui naudojamų vaistų reikalauja gydytojų daugiau žinių. Jis pateikė lenteles apie kraujo spaudimo klasifikaciją ir ilgą sąrašą vaistų su nurodymais, kuriais aukšto kraujo spaudimo atvejais jie naudotini. Paskaita aktuali, ir dr. Pliūra buvo paprašytas tas žinias paskelbti mūsų "Medicinos" žurnale. Buvo ir klausimų apie gydytojo darbą Lietuvoje ir apie vaistus. Suglausti atsakymai: Lietuvoje gydymas dar valstybinis; tik nedidelis gydytojų skaičius turi šiek tiek privačios praktikos. Vaistai Lietuvoje iš įvairių pasaulio kraštų, iš Rusijos tik skiepai nuo pasiutligės. "Caritas" vaistus dalija teisingai ir veda apyskaitą. Lietuvoje vaistų nepakanka.

Kai kurie susirinkimo nutarimai, skiriasi nuo sąjungos vadovybės nurodymų. Gydytojo nario mokestis paliktas 50 dol. (Sąjungos suvažiavime buvo siūlytas ir priimtas 100 dol.), nes dauguma narių yra pensininkai arba bepradedantys verstis praktika. Iš tos sumos 30 dol. lieka draugijos išde, centrai 20 dol. iš kurių — 10 dol. už "Mediciną". Odontologės moka 20 dol. nario mokesčio.

Dabartinė draugijos valdyba, visų susirinkusių paprašyta, sutiko likti ta pati: dr. Konstancija Šimaitienė-Paprockaitė – pirmininkė, dr. Petras Dičpinigaitis – vicepirmininkas., dr. Regina Čiurlienė-Saldaitienė – sekretorė., dr. Leonida Giedraitienė – išdininkė ir dr. Paulius Švitra bei dr. Filomena Ignaitienė – nariai. Kontrolės komisijos pirmininke palikta dr. Jolita Trojanienė. Ji pasikvies kitus draugijos narius — du ar bent vieną, revizijos darbui. Sėkmingos darbotės naujai draugijos valdybai, ypač įtraukti daugiau jaunų lietuvių gydytojų į draugiją!

Dr. Juozas Kriaučiūnas

New York'o LG draugijos susirinkime 5. 25, 1993 iš k. I-eil. d-rės: L. Giedraitienė, J. Trojanienė, S. Dimienė, J. Šukienė ir Pliūraitė (viešnia iš Lietuvos); II eil. d-rai P. Švitra, P. Dičpinigaitis, S. Skeivys ir p. Skeivienė.

IDOMIAUSIAS PACIENTAS

Albinas Garūnas, MD

Albinas Garūnas MD 1993 m.

Aš, baigęs medicinos mokslus Kaune, per visą okupacijos laiką dirbau jauniausiu asistentu vaikų klinikoje vadovaujant prof. V. Tumėnienei. Prisimenu vieną pacientę, 13 metų mergaitę, kurią tėvai atvežė iš Alytaus. Ji jau ilgesnį laiką visai negalėjo vaikščioti ir sunkiai galėjo išlaikyti tiesiai galvą. Keletą savaitių ją gydė Alytaus ligoninėje, bet jokio pagerėjimo nebuvo ir buvo patarta tėvams ją vežti į Kauną, į universiteto vaikų ligoninę. Ji buvo priimta į ligoninę, ir po savaitės, nesuradus jokios patologinės ligos priežasties, prof. Tumėnienė sugalvojo neįprastą būdą jai gydyti.

Vieną dieną prof. Tumėnienė sukvietė gydytojus ir medicinos seseris į kambarį, kur buvo rentgeno ir diatermijos aparatai. Atvežė tą mergaitę, paguldė ant diatermijai skirto stalo ir įjungė diatermijos aparatą. Profesorė balsiai, tvirtu balsu pasakė, kad dabar bus specialus gydymas, kuris tęsis 20 minučių, ir po šio gydymo ji galės vaikščioti ir pati nueis į savo palatą. Po 20 min. išjungė aparatą ir profesorė vėl garsiai pasakė: "Gydymas baigtas. Kelkis ir eik į savo palatą." Ligonė iš lengvo atsikėkė ir pradėjo eiti. Vienu laiku truputį susvyravo, viena seselė bėgo padėti, bet profesorė sušuko, kad nereikia padėti. Po to gydymo ligonė vaikščiojo normaliai ir po

savaitės tėvai išsivežė ją namo ir labai stebėjosi dukros pasveikimu. Man tai buvo prof. Tumėnienės viena iš įdomiausių ligonių.

* * *

Atvykęs į Ameriką ir išlaikęs valstybinius egzaminus, nuo 1954 m. pradžios pradėjau dirbti Čikagoje, TB (tuberkuliozės) sanatorijoje, kur jau dirbo keli mano pažįstami lietuviai. Devyni lietuviai dirbo sanatorijoje ar TB klinikose; vėliau 2 iš jų išvyko į kitas valstijas, vienas išėjo į privačią praktiką, o 6 liko dirbti Čikagoje iki pensijos. Lietuviai sudarė didžiausią tautinę grupę, po jų didžiausia grupė buvo žydai gydytojai.

Čia aprašysiu 27 metų ligonę, kuri tik ką man pradėjus dirbti sanatorijoje, buvo čia paguldyta dėl plaučių TB. Be to, ji kas mėnesį jausdavo smarkius pilvo skausmus, daugiau dešinėje pusėje. Ji vemdavo, jos kūno temperatūra nepakildavo, skausmai tęsdavosi apie 3 dienas. Tokiais pilvo skausmais ji skunėsi maždaug 4 metus. Keletą kartų dėl to ji buvo paguldyta ligoninėse. Jai buvo išoperuota tulžies pūslė, bet skausmai nepraėjo. Iš ligoninės dažniausiai ji buvo išrašoma su pankreatito diagnozu. Jos bendras *serum lipids* — 3200 mg (normalus yra 340-800 mg). Jos kraujo cholesterolis buvo 240, fosfolipidai — 740 mg. Šią ligonę keletą kartų rodžiau lidaus ligų profesoriui — konsultantui, kuris atsakydavo, kad nežinąs lipidų padidėjimo reikšmės ir priežasties. Po kelių mėnesių *AMA* bibliotekoje vokiečių žurnaluose suradau keletą straipsnių apie šią ligą. Pagal jų aprašymą, liga esanti nepavojinga ir, padidėjus lipidų kiekiui kraujyje, sulėtėja riebalų pervežimas iš kraujo į organus, kurie riebalus metabolizuoja. Paprasčiausias būdas, gal nevisai tikslus, nustatyti šią ligą yra, kada vamzdelyje nusėda eritrocitai, o viršuje pasilikęs serumas yra pieno spalvos.

Šią ligonę sekiau vienerius metus ir nuostaciau diagnozė „*Essential Hyperlipemia*“, kuri tuo laiku buvo labai mažai žinoma. 1957 m. mano straipsnis „*Abdominal pain in Essential Hyperlipemia*“ buvo paskelbtas *JAMA* žurnale (Vol. 163, p.1135). Dideliam mano nustebimui — dėl šio straipsnio gavau laškus net iš 17 (dauguma iš Europos) valstybių.

* * *

Po vienerių metų, buvau perkeltas į sanatorijos, *Riverside*, užmiesčio skyrių, kur išdirbau iki 1974 m., iki sanatorijos uždarymo. *Riverside* sanatorijoje dirbome 3 lietuviai, vienas estas ir vienas vokiečių — iš viso 5 gydytojai. Atsiradus geresniems vaistams, TB ligonius buvo įmanoma pagydyti per 6 mėnesius klinikose. Kasmė TB ligonių mažėjo ir, atrodė, TB problema greit išnyks. Dėja, didelis skaičius alkoholikų ir dėl kitų priežasčių, ligoniai neimdavo vaistų reguliariai ir gydymas tęsdavosi daug metų. Taip gydant, ir geri vaistai pasidaro neveiksmingi. Ligoniumi vaistus imant reguliariai, užkrečiamumas pradingsta per 2-3 savaites.

Aš turėjau pacientę, kuriai TB buvo nustatyta 1973 metais. Buvo paskirtas gydymas, tačiau ji, kai liga pagerėja, nustoja imti vaistus. Ligai pablogėjus, vėl juos ima. Skrepliai buvo TB pozityvūs, daug vaistų pasidarė neveiksmingi ir truko 8 metus jos TB išgydyti, nes prireikė ją siųsti į specialią ligoninę, kurioje buvo gydoma dar neišbandytais vaistais. Ten ji buvo gydoma 7 mėnesius, ir po to dar vienerius metus klinikoje.

Ji buvo nevedusi, turėdama aktyvią TB, pagimdė 3 vaikus, miegojo su vienu vaiku, o kitas miegojo tame pačiame kambaryje, bet nei vienas vaikas nesusirgo TB ir net nebuvo užkrėstas. Jos neužkrečiamumą galima paaiškinti taip, nors ir nereguliariai imdavo vaistus, bet, matomai, vaistai susilpnino TB bacilas, kurios nepajėgė apkresti vaikų. Pasiuntęs ligonę specialiam gydymui, prašiau, kad ištirtų jos TB užkrečiamumą, bet atsakė, kad „negali to padaryti — negali gauti lėšų tyrimams, nes medicinos literatūroje nėra aprašyta apie tokios rūšies TB neapkrečiamumą.“ Apie šią ligonę parašiau straipsnį „*Infectivity of Interrupted Tuberculosis Treatment*“ ir nusiunčiau *JAMA* žurnalui. Gavau atsakymą, kad nors ir geras straipsnis ir vertas spausdinti, bet gali padaryti blogą įtaką gydytojams, gydantiems tokius ligonius. Mano praktikoje tai buvo įdomiausias atvejis, buvau įdėjęs daug pastangų, spręsdamas čia aprašytą problemą.

JAV per paskutinius kelerius metus tuberkulioze sergančių skaičius padidėjo, ypatinai, kuri yra atspari esantiems vaistams ir AIDS sergančių tarpe.

GAJA

ATEITININKŲ MEDIKŲ KORPORACIJA

LITHUANIAN CATHOLIC PHYSICIANS' ASSOCIATION

“Gajos” korporacijos 1993-’94 m valdybos sąstatas*:

Pirmininkas Antanas Razma, Sr. MD
15 W. 345 81st St., Burr Rdge, IL 60521
Tel. 708 - 655-4757;

Pirm. pavaduotojas Eligijus Lėlis MD
76 Timberline Dr., Lemont, IL. 60439,
Tel. 708 - 257-8371;

Sekretorė Dana Brazdžiūnaitė MD
5050 So. Lake Shore Dr. Apt. 1104 S.
Chicago, IL. 60615,
Tel. 312 - 584-7792;

Iždininkas Petras P. Rasutis MD
3808 W 66th St., Chicago, IL., 60629,
Tel. 312 - 767-3729.

*) Praeitam, “Medicinos” 80 numeryje buvo netiksliai aprašytas “Gajos” valdybos narių pasiskirstymas.

Valdyba sukvietė į “Gajos” susirinkimą korporantus, -tes ir svečius balandžio 4 d. Verbų sekmadienį į Ateitininkų namus, Lemonte. Verbų sekmadieniai yra tapę tradiciniai “Gajos” susirinkimams priešvėlykinio susikaupimo proga. Prieš susirinkimą daugumas dalyvavo šv. Mišių pamaldose pal. J. Matulaičio koplyčioje.

Kaip programoje buvo numatyta, paskaitininkams ir klausytojams pasistiprinus valgiais ir kava, buvo prarastos diskusijos apie JAV visuotinį sveikatos draudimą. Jau kelinti metai, kaip žmonės ir spauda plačiai rašo, kad Amerika yra vienintelis industrializuotas kraštas neturintis visuotinio sveikatos draudimo. To pasekmėje JAV esą apie 30-35 milijonai žmonių be sveikatos draudimo. Prezidentas Clinton priešrinkiminėse kalbose prižadėjo tą sutvarkyti tuoj pat po rinkimų. Tokiu įvadu pirm. A. Razma atidarė susirinkimą ir pakvietė tris korporantus ir gydytoją viešnią iš Lietuvos pasisakyti, kaip sveikatos draudimas bendrai veikia šio krašto ekonomiką, kokia jo reikšmė industrijai ir darbininkams. Po prelegentų pasisakymų sekė diskusijos.

Dr. E. Lėlis, oftalmologas, pirmas paminėjo, kad keletas valstijų jau įvedė visuotinį savo gyventojų sveikatos draudimą. Vakar, balandžio 3 d., visuotinis draudimas buvo priimtas Floridos valstijoje. Panašus sveikatos draudimas jau anksčiau yra įvestas *Massechussets, Hawaii, Minnesota* valstijose. Atrodo, kad greitai draudimas bus įvestas Oregono valstijoje. Ruošiamas projektas visam kraštui. Dabar 511 įvairaus rango žmonių renka duomenis, diskutuoja ir planuoja paruošti visus gyventojus apimančią sveikatos draudimą. Projektas turėjo būti pateiktas gegužės mėnesį (bet nespėta paruošti). Daug klausimų, ir jų sprendimą nulems ekonominis faktorius. Gydytojams neaišku kaip bus sutramdyta “liability” betvarkė. Dauguma medicinos mokyklų yra privačios, gydytojų pruošimas labai brangus, nesant pakankamos valdžios paramos ir kontrolės. Koks bus tas “visuotinas sveikatos draudimas”? Kalbama apie technologijos naudojimo apribojimą. Kasmet daugėja vyresnio amžiaus, — 65 m. ir vyresnių žmonių. Jau pasiekė daugiau 12%; jie sunaudoja 40-50% sveikatos reikalams skiriamų lėšų.

“Gajos” susirinkimo diskusijų prelegentai; iš k.: dr.-ai E. Lėlis, D. Bartkevičienė, D. Brazdžiūnaitė, O. Daugirdienė ir moderatorius A. Razma, Sr.

"Gajos"
susirinkimas
4.5.'93

Dr. D. Brazdžiūnaitė, pediatrė, assist. profesorė Čikagos universitete. Dr. Brazdžiūnaitė detaliau painformavo, kas svarstoma visuotino sveikatos draudimo paruošimo komisijose. Ten dalyvauja ir 60 gydytojų. Vyrauja bendra mintis, kad sveikatos aprūpinimas turi būti prieinamas visiems gyventojams. Bus perorganizuoti *Medicare* ir *Medicaid* draudimai, kuriems kai kurios valstijos išleisdžia 30% savo biudžeto (*Illinois*) ar net daugiau. Tačiau nevykusia ir biurokратиška organizacija nusiskundžia daug ligonių ir gydytojų.

Dr. O. Daugirdienė, pediatrė, privačioje praktikoje, paminėjo, kad dabartinė sveikatos draudimo sistema yra netikusi — JAV veikia daugiau 1000 sveikatos draudimo firmų. Daugelis jų domisi tik savo pelnu, nėra joms nustatytų standartų. Nukenčia ligoniai, gydytojai ir ligoninės. Draudimo firmos aiškina, kad joms daug kainuoja administracija. Draudimai diktuoja hospitalizacijos laiką — ligoniai išrašomi anksčiau, negu reikia. Ligoninėse ligonių mažiau. Prelegentė mano, kad visuotinas valdžios draudimas arba nepelno organizacijos turėtų daugiau pirmenybių naujoje sistemoje

Po prelegentų parereiškimų buvo daug paklausimų, pasisakymų, diskusijų.

Pirmininkaujantis pristatė viešnią iš Lietuvos **dr. Danguolę Bartkevičienę**. Ji, baigusi Vilniaus universiteto medicinos fakultetą 1968 m., dirbo Šv. Jokūbo ligoninėje Ausų, Nosies, Gerklės ligų skyriuje. Paskutiniaisiais metais susidomėjo *akupunktūra* ir gana sėkmingai įsijungė į tos ligoninės akušerijos skyrių ir padeda gimdyvėms nuskausminimo procese. Ji toje srityje išvysčiusi savo techniką, kuria susidomėjo ir kitų Europos kraštų akupunktūros žinovai. Kaip jau mums žinoma iš ankstesnių pranešimų "Medicinos" žurnale, Šv. Jokūbo ligoninė privatizuojama, remiama ne vien Sveikatos apsaugos ministerijos, bet ir katalikų bendrijos bei *Caritas*

organizacijos. Tačiau ligoninei, kaip ir kitoms Lietuvoje, trūksta aparatūros, naujos technologijos, vaistų.

Susirinkime dalyvavo **dr. Viktoras Šileikis**, ortopedas iš Lietuvos, kuris jau kelėtą mėnesių dirba Šv. Kryžiaus ligoninėje, Čikagoje.

Valdyba pranešė, kad jau yra suplanavusi sukviesti antrą susirinkimą šių metų pabaigoje. Tikslesnė data bus paskelbta vėliau.

Susirinkimas pasiūlė, jei įmanoma, paminėti korporacijos 65 metų gyvavimo sukaktį. Valdyba nutarė apsvarstyti posėdyje ir, jeigu korporantai pritaris ir padės, valdyba imsis iniciatyvos.

Valdyba gavo Kauno medicinos akademijos prof. Alfredo Purtokeo laišką, kuriame rašė, kad Kaune sudarytas "Gajos" korporacijai atkurti komitetas ir jie norėtų gauti daugiau informacijos apie mūsų veiklą ir istorinių duomenų apie "Gajos" veiklą nepriklausomybės laikais.

Susirinkimas pageidavo, kad valdyba, patikrinusi netolimos praeities protokolus, į susirinkimus kviestų ir ragintų atvykti neseniai priimtus narius, kurių turėtų būti apie 25.

dr. Antanas Gulbinas

■ Prof. dr. Antanas Gulbinas, sulaukęs beveik 90 metų amžiaus, 1993 m. balandžio 5 d. mirė Lietuvoje. Gyveno ir dirbo Lietuvoje dermatovenerologu. Jis buvo vienas iš "Gajos" korporacijos pradininkų.

■ Dr. Albertina Trušinskaitė-Starkienė, odontologė, gyveno Lietuvoje, mirė Vilniuje lapkričio 21 d. 1992 m. Studijų metu priklausė "Gajos" korporacijai.

KRONIKA

■ **Pasaulio Sveikatos organizacijos (WHO)** pranešimu Rusijoje smarkiai plinta difterija, kai kur siekia epideminio pobūdžio. Maskvoje ir St. Peterburge 1993 m. sausio/vasario mėnesiais buvę beveik po 650 susirgimų. Epidemiologai mano, kad taip atsitiko dėl skiepijimo sutrikimų ir susirgusiųjų izoliacijos stokos.

■ **Šv. Kryžiaus ligoninės personalas** Čikagoje surinko ir išsiuntė į Lietuvą vargšams ir vaikams 836 svarus rūbų ir žaislų. Siunta nukreipta į Ukmergės našlaityną, senelių prieglaudą ir džiovininkų vaikų sanatoriją Vilniuje ir vienai lietuvių šeimai Vilniuje, kuri adaptavo 8 našlaičius. Persiuntimo išlaidas padengė "Caritas".

■ **Katalikų Medicinos misija** *New York'e* organizuoja Lietuvos vaikams, gimusiems su įgimtais neurologiniais kalbos trūkumais, gydymo programą, kuriai vadovauti pakviestas "speech therapist" — logopedas Arūnas Čiužerkis. Ieškoma tos srities daugiau specialistų, kurie galėtų įsijungti į tą programą. Prašoma registruotis pas Rasą Razgaitienę, *Catholic Medical Mission Board, 10 West 117th St., New York, N.Y.10017*. tel. (212) 242-7757.

■ **Algis Rukšėnas, Klivlendo "Dirvoje"** rašo apie pensijų išmokėjimą amerikiečiams ar lietuviams apsigyvenusiems Lietuvoje. A. Rukšėnui užklausus, socialinio draudimo (*Social Security*) administracija, oficialiai pranešė, kad, JAV pripažinus Lietuvos nepriklausomybę ir užmezgus ryšius su Lietuvos respublikos pareigūnais, gyvenantys Lietuvoje gali gauti pensijas. JAV reikalauja: kad 1. krašto (Lietuvos Respublikos) valdžia raštiškai užtikrintų, jog JAV valdžios pareigūnai, esant reikalui, galės patikrinti pensijų gavėjus bei jų dokumentaciją ir 2) gaus informacijos apie kiekvieną to krašto socialinę draudimo sistemą, kad būtų galima nustatyti, ar ta sistema patenkina JAV (*Social Security*) socialinio draudimo įstatymo reikalavimus. Neturintiems JAV pilietybės, reikalavimai yra sudėtingesni.

■ 1992 metų lapkričio 7 d. Dievo Apvaizdos lietuvių bažnyčioje, *Southfield, Michigan* litur-

ginėmis apeigomis buvo palaimintos dr. **Eriko Vasiliausko ir Rasos Vaselkaitės jungtuvės**. Vestuvių puotą prisimintinai gražiai su lietuviškomis tradicijomis pravedė Paulius Jurgutis ir Paulius Jurkus.

Rasa Vaselkaitė aktyvi lietuviškoje, organizacinėje veikloje: baigusi šeštadieninę lituanistinę mokyklą, aktyvi ateitininkė, vadovavusi "Dainavos" ir "Neringos" vasaros stovykloms, priklausė Detroito mergaičių chorui ir tautinių šokių grupei, ilgametė "Lietuvių balso" radijo valandėlės pranešėja. Studijavo ir bakalauro laipsniu baigė fizinės terapijos kursą *Wayne State* universitete ir dirba terapiste Mičigano Reabilitacijos institute.

Erikas lankė ir baigė Kr. Donelaičio lituanistinę mokyklą. Buvo skautas, vėliau ateitininkas. Jam irgi žinomos "Dainavos" ir "Neringos" stovyklos; šoko Čikagos "Grandyje" ir *Los Angeles* "Spindulyje". Aktyvus AL Bėndruomenės veikloje — dirbo su jaunimu Argentinoje ie Uragvajuje. Dalyvavo Pas. liet. jaunimo kongresuose Australijoje, P. Amerikoje ir JAV. Illinojaus universitete studijavo biologiją ir vėliau mediciną. 1988 m. baigė medicinos studijas Ilinojaus universitete. Baigė pediatrikos rezidentūrą *Los Angeles*. Jis yra pediatras gastroenterologas ir vaikų maitinimo specialistas.

Rasa (Vaselkaitė) ir dr. Erikas Vasiliauskas.

■ Grupė bostoniečių veido kosmetinės chirurgijos specialistų, vadovaujamų **dr. Martin Dunn** (4 chirurgai, 3 anesteziologai ir 7 medicinos seserys) 1993 m. sausio pabaigoje buvo nuvykę į Lietuvą, kur su vietiniais gydytojais Vilniaus universiteto vaikų ligoninėje per dvi savaites operavo 36 vaikus. Šios grupės kelionę organizavo ir finansavo Bostono Lietuvos vaikų Globa, Inc.

Dr. Martin Dunn

■ Vilniuje, Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute yra įsteigtas Gerontologijos reabilitacijos centras su globos namais, kuriuose gali būti apgyvendinami vieniši ir globos reikalingi vyresnio amžiaus žmonės. Už apie 300 dolerių per mėnesį užtikrinamas pilnas išlaikymas, medicininė priežiūra ir slauga. Globotiniams suteikiamos dviejų ar vieno kambario su visais patogumais gyvenamosios patalpos. Centro patalpos naujos ir modernios, miesto ribose, bet toliau nuo triukšmo. Norint smulkesnės informacijos, reikia kreiptis: EKMI Gerontologijos ir reabilitacijos centras, Kalvarijų 223, Vilnius 2021 Lithuania; tel, 77-77-45, 77-77-26, 62-86-36; faksas 7-01-22-22-34-51 (Tėviškės Žiburiai 1993. III. 23).

■ **Dr. Reymondas Zabičiauskas** iš Toronto, Kanados, 1992 m. rugsėjo 14 d. lankydamasis Vasario 16-tosios gimnazijoje, Romuvos pilies

salėje mokiniams skaitė paskaitą apie AIDS ligą. Paskaita sukėlė nemažą susidomėjimą.

■ **Kastytis Karvelis MD**, radiologas Detroite, Mičigane kalbėjo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paminėjime, kaip atstatyti ir pagerinti bei sumoderninti Lietuvos sveikatos aprūpinimą. Paskaitoje paminėjo toje srityje konkrečią Lietuvos Vyčių veiklą, kurie nuolatini siunčia vaistų ir medicinos instrumentus į Lietuvą. Kitas paskaitininkas buvo **Marius Katilius-Boydston**, studijuojąs mediciną Čikagoje, kurio tema buvo "Lietuvos gydytojas ir pacientas. Kaip mes galime prisidėti prie medicinos sistemos pagerinimo Lietuvoje?"

Kovo 11-tosios minėjimas buvo surengtas LB Detroito apylinkės valdybos iniciatyva šūkiu "Jaunimas ateities viltis". Visa programą išpildė jaunosios generacijos žmonės. Be paminėtų programos dalyvių, paskaitą skaitė, istoriją studijuojąs Vėjas Liulevičius, Audronė Tamulionytė-Lentz, Asta Jurgutytė ir kiti.

■ **Prof. dr. Jurigis Brėdikis** paskirtas Lietuvos respublikos sveikatos ministru Lietuvos Respublikos prezidento A. Brazausko vyriausybėje. Šių metų gegužės mėnesį jis buvo atvykęs į JAV, su ALGS valdybos atstovais nesusitikio.

■ Lietuviški laikraščiai rašo, kad **dr. Danielius Degesys** vadovauja kultūrinėms popietėms rengti būreliui *St. Petersburgo, FL.* lietuvių telkinyje. Š. m. sausio mėnesio 6 d. jo vadovaujamas būrelis surengė poeto Vinco Mykolaičio-Putino šimtojo gimtadienio paminėjimą. Jo kūrybą paskaitoje apibūdino prof. R. Šilbajoris, o vietos aktoriai paskaitė Putino poezijos ir dramos kūrinių

■ **Dr. Petruį Kisieliui ir Broniui Nainiui** paskatinus, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės apimtyje Čikagoje įsisteigė Lietuvos našlaičių globos komitetas "Saulutė"- *Sunlight — Committee to Aid Lithuanian Orphans*. Komiteto pirmininkė yra Indrė Tijūnelienė (419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089; Tel. 708-541-3702). Komitetas pradeda veiklą žaislų rinkliava. Žaislai turi būti nauji, nesudėvėti. Pirmenybė kimštiems žaislams (*Stuffed Toys*). Lietuvoje našlaičių yra beveik 10,000. Galima užsirašyti savanoriškai padirbėti našlaitynuose.

Našlaitynų Lietuvoje yra keliolika. Ieškoma organizacijų ar pavienių asmenų, kurie sutiktų pastoviai remti, globoti kurį nors našlaityną. Ragina organizuoti rėmėjų būrelius. Įneškime džiaugsmo ir šviesos spindulėlį į vienišų vaikų gyvenimą!

■ Bostono Lietuvos Vaikų Globai vadovauja **Daiva Veitaitė-Neidhardt**. Ši organizacija 1992 m. gruodžio mėnesį išsiuntė į Lietuvą tris talpintuvus su dovanotais vitaminais, ne-receptiniais vaistais, maistu ir drabužiais vaikams.

■ **Dr. Raimundas Jeleniauskas**, odontologas, susituokė su **Nida Pemkute** 1992 m. rugpjūčio 22 d. Čikagoje. Po vestuvių jaunavedžiai praleido dvi savaites St. Martin saloje. Dr. Janeliauskas gimė ir mokėsi Čikagoje, studijavo biologiją Loyola universitete ir 1988 m. gavo bakalauro laipsnį. Odontologiją studijavo Ilinojaus universiteto odontologijos mokykloje, kurią baigė 1992 m. pavasarį ir gavo DDS laipsnį. Dabar gyvena ir dirba netoli Filadelfijos. Žmona Nida dirba *Delta Air Lines, Inc.*

Nida (Pemkutė) ir dr. Raimundas Jeleniauskai

Dr. Audra Deveikytė ir sūnelis

* **Audra Deveikytė MD** Long Beach CA ligoninėje alieka AIDS studiją, kurioje tiriami ar AIDS vaistai suaugusiems gydyti yra panašiai veiksmingi, gydant mažus vaikus. Ji turi daug patyrimo vaikų amžiaus AIDS gydant. Dr. Deveikytė ta tema skaitė paskaitą LAMA seminare *Sun City ID*. Šią vasarą vyksta į AIDS Europos seminarą Berlyne, po to lankysis Lietuvoje ir turės pasitarimą su gydytojais tais klausimais. Dr. Deveikytė rūpinasi Lietuvos našlaičiais. Jos pastangomis *Los Angeles Shrinerių* ligoninėje gydomi iš Lietuvos per "Lietuvos Vaikų viltį" atvykę luoši vaikai.

■ **D-rai Jonas ir Terri Prunskiai**, gyv. *Barrington Hills, IL*. susilaukė pirmgimio sūnelio, pakrikštyto *Owen Vytauto* vardais.

■ **D-rai Vytautas Dargis, Algis Paulius ir Vaclovas Šaulys** yra Lietuvos Vaikų Vilties komiteto nariai Čikagoje. Kaip žinoma, Lietuvos vaikų vilties komitetas rūpinasi sudaryti sąlygas Lietuvoje gyvenantiems luošiams vaikams, ypač su raumen- skeleto nenormalomais ar ligomis, kad jie galėtų atvykti į JAV ir galėtų būti veltui gydomi *Shriners* ligoninėse.

■ **Kauno Medicinos akademijos profesoriaus Antano Gendrolio** vadovaujama specialistų grupė pagamino naują vaistą — kaugliukinę — dirbtines ašaras. Šis preparatas įregistruotas Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijos farmakopėjos komisijoje. Preparatui

duotas vardas prisilaikant tarptautinių taisyklių: pirmas skiemuo "Kau" žymi miestą, kuriame jis pagamintas; likusi žodžio dalis — pagrindinę preparato dalį — poligliukiną. Akcinė bendrovė "Bakteriniai preparatai" pradėjo gaminti naująjį vaistą — dirbtines ašaras. ("Liet. Aidai").

■ Rusijos biofizikas **Sergėjus Kovaliovas** Kauno medicinos akademijos Garbės daktaras. Jis buvo Sovietijoje žinomas kovotojas už žmogaus teises, Sacharovo bendradarbis. Kovaliovas Vilniuje buvo nuteistas kalėti už paramą "Lietuvos K. Bažnyčios kronikai". Jis taip pat apdovanotas Sausio tryliktosios medaliu. Keletas jo auklėtinių dirba Kauno medicinos akademijoje.

■ **Grand Rapids, MI** yra keletas organizacijų amerikiečių tarpe, kurios rūpinasi pagalba Lietuvai. "Campus Crusade for Christ" misijonieriai Pret ir Vivian Brandsen Lietuvoje lankėsi jau 4 kartus. Su kiekviena kelione į Lietuvą nuveža knygų, vaistų, rūbų ir kitokių dalykų, kuriuos išdalina mokyklose ir per vietines organizacijas — ypač kurias rūpinasi vaikais. Jie planuoja suorganizuoti grupę medikų, kurie vyktų į Lietuvą chirurgiškai gydyti vaikus, o taip pat iš Lietuvos atvežti vaikus gydymui į Mičiganą. Jie artimai bendradarbiauja su *Grand Rapids* gyvenančiais, kaip Jurgiu Perlausku, G. ir V. Kamantais ir kt., lietuviais

■ **American Dental Assistance to Lithuania (ADAAL)**, prieš porą metų įsisteigusi organizacija, pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Kauno Medicinos akademijos stomatologijos fakultetu Kaune, kurį atstovavo Stomatologijos fakulteto dekanas prof. dr. Jonas Žekonis. Jis, būdamas Čikagoje lankėsi *Loyola* universiteto odontologijos mokykloje, ten jį lydėjo odontologai, d-rai L. Ragas ir R. Povilaitis. Kaip žinoma, *Loyola* odontologijos mokykla šią vasarą užsidaro ir vadovybė yra pažadėjusi dalį instrumentų ir įrengimų paskirti ADAAL steigiamam odontologijos kabinetui Lietuvoje. Prof. J. Žekonis taip pat lankėsi Iliojaus universiteto odontologijos mokykloje, kur profesoriauja odontologijos daktarės Nijolė Remeikienė, Danguolė Vitkuvienė ir Lina Kriaučiūnaitė-Tharp. Čia prof. Žekonis susipažino

Illinois universiteto dekanas įstaigoje susitikimo metu š.m. vasario 26 d. Iš kairės: Pranė Šlutienė, dr. Gintautas Česnys, Allen Anderson, DDS, Leonidas Ragas, DDS, prof. dr. Nijolė Remeikienė, DDS, prof. Jonas Žekonis.

su mokyklos vadovais, per kuriuos gal ateityje susidarys galimybė Lietuvos stomatologams stažuotis Iliojaus universitete. ADAAL organizacijai vadovauja Leonidas Ragas DDS.

■ **Jungtinių Tautų Vaikų Fondas (UNICEF)** gegužės mėnesio pradžioje svarstė 1993-94 m. budžetą. Čia dalyvavo ir plenariniame posėdyje kalbėjo Lietuvos misijos atstovė G. Damušytė. Fondui vadovauja 41 valstybės taryba. Fondas skiria lėšų kovai su vaikų ligomis, steigia vaikų ir motinų globos namus neturtinguose kraštuose. UNICEF 1992 m. budžetas siekė beveik 600 mil. dolerių. Didžiausias pingų nušimtis, daugiau kaip 36%, tenka Afrikai. Centrinės ir Rytų Europos, Baltijos valstybėms ir kitoms naujoms nepriklausomoms valstybėms tenka tik 1,4 % budžeto — apie 8.2 mil. dol. G. Damušytė išvardijo sveikatos problemas Lietuvoje, paminėjo, kad trūksta vaistų, skiepų ir kitų medicininių reikmenų. Lietuvoje yra gaminama tik 5% vaikams reikalingų vaistų. Sveikatos apsaugos sistema yra seno modelio, labai užterštas geriamas vanduo ir maisto produktai. Gyventojų mityba nesveika. Pažymėtina, kad šiais metais pradėjo Vilniuje veikti UNICEF komitetas, kuris atkreips dėmesį, kad ligoninėse kūdikiams ir motinoms būtų pagerintos sąlygos.

Pirmas iš k. M. C. Vygantas ir iš d. A. Vanagūnas ir D. Variakojis. Viduryje 2 estų atstovai ir 2 ligoninės administracijos nariai. Nuotr. V. Šaulio

■ **Gydytojai už taiką** — Physicians for Peace — gydytojai savanoriai su tikslu skatinti gydytojų tarptautinę draugystę medicinos darbais, veltui gydant sergančius neatsižvelgiant į rasės, tautybės, religijos ar politinius skirtumus. Ši tarptautinė medikų organizacija veikia nuo 1984 m., kurios programai nuo 1988 m. pritaria JAV valdžia. Š. m. gegužės 13 dieną išvyko 16 medikų (anesteziologų, kardiologų, kosmetinės chirurgijos, oftalmologijos, patologijos specialistų) grupė dviejų savaitių paskaitoms ir chirurginėms operacijoms į Vilnių ir Taliną. Toje grupėje aktyviai programoje dalyvavo Čikagos apylinkių lietuviai gydytojai: A. Tauras, J. Valaitis, D. Variakojytė ir M. Vygantas. Vilniuje juos pasitiko sveikatos ministras dr. J. Brėdikis ir spaudos žmonės. Peržvelgus jų veiklos programą, matėsi kad kiekvienas jų turėjo 2-3 pakaitas Vilniuje vienos savaitės ir Taline antros savaitės penkias dienas. Visos grupės organizaciniais reikalais — kelione ir programos koordinacija rūpinosi "Lutheran General Health System", Park Ridge, IL. Prieš jiems išvykstant, ligoninė suruošė vakarienę, kur organizacijos atstovus ir estų bei ALGS gydytojus supažindino su išvykstančiais medikais ir plačiau apibūdino tos organizacijos tikslus bei jos atliktus darbus kitose valstybėse.

■ **Daina Mataitė DDS**, 1991 m. baigusi odontologijos studijas *Case Western Reserve* universitete, *Cleveland OH*, dabar dirba drauge su motina dr. Giedre Matiene dantų kabinete *7630 Chippeva Rd., Breckville* prekybos centre. Drs Giedrė ir Daina dalyvavo 1993 m. vasario mėn. LAMA žiemos seminare *Sun City, ID*.

■ **Dr. Eligijus ir Alė Leliai**, gyv. *Lemonte, IL*. 1992 m. gruodžio 3 d. susilaukė antrojo sūnelio *Dariaus Aleksandro*.

■ **Dr. Vytautas Dargis**, gyv. *Westchester, IL*. yra Amerikos Lietuvių Tarybos (ALTo) Čikagos skyriaus valdybos pirmininkas.

■ **D-rai Dalia ir Linas Sadauskai**, gyv. *Wheaton, IL*. susilaukė antrojo sūnaus *Alekso Juozo*.

■ **Dr. John P. Lubicky**, Čikagos *Shriners* ligoninės vyriausias chirurgas š.m. sausio mėnesio pabaigoje buvo nuvykęs į Lietuvą. Jo kelionės tikslas buvo susitikti su Lietuvoje veikiančiais Lietuvos Vaikų Vilties atrankos komitetais, susipažinti su Lietuvos ligoninių operacinėmis, patikrinti Lietuvon grįžusius vaikus, kuriems praeitą pavasarį ir vasarą buvo padarytos operacijos, patikrinti operacijoms numatytus kandidatus, kuriems galbūt ateityje bus galima atvažiuoti į JAV *Shriners* ligonines.

Dr. Eugenijus ur Vilhelmina Gedgaudai prie Kauno Medicinos Akademijos klinikų po jų pagerbimo 1992 m. birželio 5 d.

■ **“Caritas” Lietuvoje** turi 7 vaistines: 6 vyskupijose ir Klaipėdoje, per kurias paskirstomi šalpos būdu iš užsienio gaunami vaistai. *Caritas* vaistus vaistinėms skirsto atsižvelgdama į gyventojų procentą vyskupijose. Žmonės vaistus gauna, gydytojams paskyrus, pagal receptus. Kaune tokiu būdu vaistais pasinaudojo 32 000 žmonių.

■ **David Jaimovich MD ir Stuart Reingold** — abu kritiškai sergančių vaikų priežiūros specialistai iš Čikagos priemiesčio *Oak Lawn Christ* ligoninės, suorganizavę grupę medicinos darbuotojų ir greitosios pagalbos personalo, gegužės 1 d. išskrido į Europą. Pirmą sustos savaitę Lenkijoje, kur skaitys paskaitas ir demonstruos vietiniams gydytojams priemones, JAV naudojamas naujagimių ir vaikų gyvybę palaikyti. Tokią pat, vienos savaitės programą jie praves Lietuvoje, Vilniuje ir Kaune. Grupė su savimi vežasi daug naujos aparatūros, kurią išvykdami, paliks Lietuvoje. Aparatūra supirko Čikagos ir apylinkių lietuvių labdaros organizacijų aukomis.

Dr. Reingold tėvai ar seneliai kilę iš Ukmergės, o jis čikagietis, medicinos studijas baigęs *University of Chicago*.

■ **Ateitininkų medikų korporacijos “Gaja”** susirinkimas buvo š. m. balandžio mėn. 4 d. Ateitininkų namuose, Lemontę, IL. Dalyvavo Čikagos ir apylinkių medicinos ir odontologijos gydytojai ir jų svečiai. Susirinkimo metu

buvo svarstybos apie būsimas sveikatos apsaugos reformas JAV ir su tuo surištas gydytojų problemas. Svarstybose dalyvavo d-rai Eligijus Lelis, Dana Brazdžiūnaitė, Ona Daugirdienė ir Danguolė Bortkevičienė, viešnia iš Lietuvos. Svarstybų moderatoriumi buvo dr. Antanas Razma, Sr. korporacijos “Gaja” pirmininkas.

■ **Dr. Mindaugas Žekonis** su žmona Rūta prieš trejetą metų atvykęs į JAV, gyvena *Mount Prospect, IL* ir dirba *Lutheran General* ligoninėje, *Park Ridge, IL*. Jiedu augina dviejų metų dukrelę Ugnelę ir labai dar jauną sūnų Joną.

■ **Šarūnas Marčiulionis**, žinomas krepšininkas (*Golden State Warriors*), nuoširdžiai padeda sergantiems Lietuvos vaikams. Jis ypatingai rūpinasi aklais vaikais. Jis yra įsteigęs Lietuvos Vaikų fondą, kuriam netik pats daug aukoja, bet ir aukas renka. Vienas iš to fondo pajamų šaltinių yra Lietuvos Olimpines krepšinio komandos marškinėlių platinimas, o jų jau esą parduota: daugiau kaip 50.000. Fondas padeda išlaikyti našlaitynus ir aklųjų vaikų mokyklą Lietuvoje. Toms institucijoms parūpinamas maistas, mokslo priemonės ir medicinos pagalba. Lietuvių Prekybos Rūmai Čikagoje šįmet minėdami 60-ties metų veiklos sukaktį, pagerbs Š. Marčiulinį už jo nuopelnus sportui ir šalpai.

■ **Dr. W. Wearing** 1993 m. gegužės 13 d. išvyko į Lietuvą su 17 asmenų grupe tęsti

Dr. Algirdo Maciūno 80-tajam gimtadieniui paminėti p. Genovaitė Maciūnienė sukviėtė Floridoje gyvenančius ir atostogaujančius draugus “Valentino” dieną. Dalyviai: Ambrozaičiai, Baliūnai, Čiuriai, Gedgaudai, Lipskiai, Majauskai, Mažeikai, Šalnai, Soliai, Tumasoniai, Urbai, Vitkai, ir Damijonaitienė, Giedrikis, Augūnai, Mildažiai.

pradėtą reabilitacijos programą, kuri veiks trijose srityse: suaugusių, vaikų reabilitacijoje ir savarankiško gyvenimo centrų steigime žmonėms turintiems įvairias negalias. Be to bus aplankyti vaikai, kurie prieš metus buvo atvykę į Detroitą gydymuisi ir tie, kurie buvo aprūpinami vaistais Lietuvoje. Šių metų išvyka į Lietuvą yra dalinai finansuojama "World Institute on Disability" organizacijos. Kaip žinoma, panašios išvykos buvo dr. Wearing suorganizuotos 1991 ir 1992 metais, kurioms lėšos bent dalinai surenkamos iš Detroito ir apylinkių žmonių, o lietuvių visuomenė dar talkininkauja apgyvendindami atvykusius iš Lietuvos ir vertėjuodami. Dr. Wearing praeitais metais buvo pagerbtas ALG sąjungos Čikagoje už jo nuopelnus Lietuvos invalidams.

■ **Rasa Tijūnėlis McCarthy MD** prieš porą metų baigusi *Loyola Stritch School of Medicine*, dabar atlieka rezidentūrą vidaus ligų specialybei įsigyti St. Joseph ligoninėje *Denver, CO*. Ištekėjo už bendraklasio dr. Patrick Mc Carthy.

■ **J. G. Skučas**, rentgenologas, profesorius iš *Rochester, NY* pasinaudodamas sabbatical atstogomis išvyksta trim mėnesiams į Lietuvą, konsultacinėse pareigose Vilniuje. Kartu su juo išvyksta dar du amerikiečiai rentgenologai.

■ **Dr. Petras Kisieliūsis, Sr.** iš Cicero, IL š. m. gegužės mėnesį buvo nuvykęs į Lietuvą trims dienoms. Kaune ir Anykščiuose skaitė paskaitas apie a.a. prof. St. Ylą.

■ **Dr. Domas ir Rasa (Statkevičiūtė) Lapkai** gegužės 1 d. susilaukė pirmagimės dukrelės Kristės. Mažąją dukraitę džiaugiasi seneliai Ona ir dr. Algirdas Statkevičiai bei

Julija ir Aleksas Lapkai. Rasą ir dr. Domą Lapkus sveikina "Gaja".

■ **Audra Marija Juraitė**, duktė Bernardo Juoro (jau mirusio) ir Violetos Rickevičiūtės Jurienės, 1992 m. baigė McGill universitetą bakalauro laipsniu. Studijavo anatomiją ir mokslą baigė "magna cum laude". Tų pat metų rudenį tame pačiame universitete pradėjo studijuoti mediciną. Planuoja specializuotis onkologijos ar chirurgijos specialybėje.

■ Lietuvos sveikatos ministras **dr. J. Brėdikis** rašė išeivijos spaudoje, kad 1993 m. gegužės 21 d. pasirašyta sveikatos apsaugos reikalais sutartis tarp Latvijos, Lietuvos ir Estijos respublikų. Tos trys Pabaltijo valstybės turi daug panašių sveikatos apsaugos problemų ir santykiuose su kitomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis bus galima jas traktuoti kaip atskirą geografinį, politinį ar ekonominį vienetą, išskirtiną nuo kitų Rytų kraštų. Tarp tų Pabaltijo kraštų bus bendradarbiaujama medicinos personalo parengime (gydytojų, provizorių...), medicinos centrų ir specialistų koordinacijoje. Susitarta pripažinti gydytojų, provizorių ir vidurinio medicinos personalo diplomus vienodai galiojančius visose trijose valstybėse. Atrodo, kad Latvijoje geriau išvystyta vaistų pramonė, didesnis vaistų pasirinkimas ir jie būtų pigesni, negu importuojant iš kitų kraštų. Galima tikėtis didesnės gamybos potencialo medicinos technologijoje. Numatyta kurti bendras mokslines institucijas, sąjungas ir bedradarbiauti esant netikėtoms gamtos nelaimėms, katastrofoms, epidemijoms ir panašiai. Susitarimas buvo ruošiamas beveik tris metus ir laukiamas ne tik Pabaltijo šalyse, bet ir užsienio valstybėse.

1943 VDU MED. LAIDOS SUSITIKIMAS

VDU medicinos fakulteto XX (1943 m.) laidos medicinos gydytojai šįmet rugpiūčio 21-22 d.d. susitiks po 50 metų Kaune. Buv. kurso Seniūno apskaičiavimu, maždaug 50% gyvenančių Lietuvoje ir kiti 50% išeivijoje.

Susitikimui nevėlu registruotis tiesiog pas seniūną:

Dr. Vyt. Kleiza, Donelaičio 16-5, 2009 VILNIUS, LITHUANIA (Tel. 630552).

dėmesį ir pagarbą, nes Antanas būdamas švelnaus būdo, rūpestingas ir atsakomingas savo pareigose, pasižymėjo neįprastu organizuotumu. Buvo narys *Am. and Illinois Societies of Anesthesiologists* ir ALGS.

Stasė Lukoševičiūtė Leimonienė Gimbutienė DDS, sulaukusi 83 m. amžiaus, po ilgos ligos mirė 1993 m. vasario mėn. 28 d. slaugos namuose *Arlington, MA*. Palaidota *Boston*, Nauj. Kalavarijos kapinėse. Velionė buvo gimusi 1910 m. vasario 5 d. Vilniuje. Augo Dzūkijoje, netoli Alytaus. Mokėsi Alytaus gimnazijoje. Odontologiją studijavo VDU, Kaune, diplomą gavo 1936 m. ir vertėsi privačia praktika. Studijuodama priklausė studentų ateitininkų korporacijai "Gaja". Studijų metu ištekėjo už ekonomisto, visuomeniniko dr. Juozo Leimono. Sovietų okupacija. Dr. Leimonas 1940 m. okupantų įkalinamas Kaino sunkiųjų darbų kalėjime. Žmona, norėdama gelbėti vaikus, su "repatriantais" (kurių tada Lietuvoje susidarė apie 40.000) išvyko į Vokietiją. Karui prasidėjus, dr. Leimonas išsivadavo iš kalėjimo, ji su vaikais sugrįžo į Lietuvą. Neilgam. 1944 m. su daugeliu pabėgėlių vėl atsidūrė Vokietijoje (Uchtėje). 1947 m. su šeima išvyko į Angliją, kur dirbo kaip dantis- to asistentė. Neužilgo, 1947 m. persikėlė į JAV, į *South Boston*. Abu dirbo fabrike, kad galėtų išmokslinti savo vaikus (Sūnus Romas — psichologas, Sigitas — fizikas). Vyras Juozas Leimonas 1963 m. staiga mirė. 1968 m. susituokė su inž. dr. Jurgiu Gimbutu. Velionė

Dr. Stasė Gimbutienė

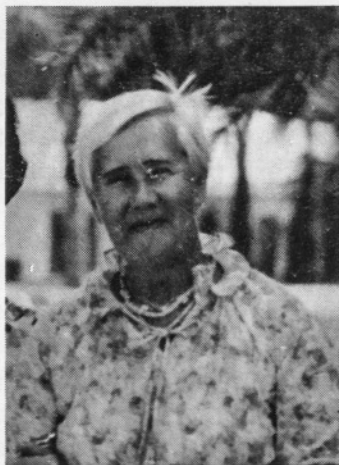
1978 m. aplankė savo gimines Lietuvoje. 1980 m. jai pasirodė *Alzheimer* ligos simptomai. Nuo 1987 m. ji buvo reikalinga nuolatinės priežiūros ir buvo apgyvendinta slaugos namuose. Mirė nuo plaučių uždegimo.

Steponas Sviderskas MD mirė sulaukęs 86 m. amžiaus, 1993 m. sausio 5 d.

Dr. Sviderskas gimė Lietuvoje. Mediciną studijavo Lietuvos VD universitete. Vertėsi gydytojo praktika Lietuvoje. Prieš antrą bolševikų okupaciją pasitraukė į Vakarų. 1949 m. atvyko į JAV. 1985 metais, išlaikęs praktikai reikalingus egzaminus, atvyko į *Akron, Ohio* ir vertėsi bendra medicinos praktika iki 1988 m., kada išėjo į pensiją. Priklausė "*Fraternitas Lituania*" medikų korporacijai. Buvo aktyvus *AMA, Ohio State ir Summit County Medical Associations* narys. Priklausė Šv. Sebastijono katalikų parapijai. Liko žmona Stefanija, duktė Gražina S. Sviderskas iš *Fairlawn* ir 2 sūnūs: Eugenijus S. iš *Cuyahoga Falls* ir Linas S. iš *Akron* ir 3 anukės su šeimomis ir brolis Česlovas Sviderskas — Australijoje. Velionis palaidotas *Holy Cross kapinėse, Akron, OH*. Dr. Sviderskas sirgo smegenų vėžiu.

Giedrė Damijonaitytė Širmenienė DDS gimė 1922 m. Baigė Marijos Pečkauskaitės gimnaziją 1940 m. ir tų pačių metų rudenį įstojo į VD universiteto medicinos fakultetą medicinos studijoms. Okupantams uždarius medicinos fakultetą, perėjo į odontologijos skyrių, kurį baigė 1944 m., įgydama dantų gydytojos diplomą. 1943 metais ištekėjo už dr. Vinco Širmenio.

Artėjant frontui, karo audrų sukuryje, ji su šeima pasitraukė į Vokietiją, iš kur 1949 m. emigravo į JAV. Čia pradžioje dirbo tuberkuliozinės ligoninės laboratorijoje. Vėliau įstojo į *New York'o* universiteto odontologijos katedrą, kurį baigė 1963 m. su *Doctor of Dental Surgery* diplomu. 1964 m. pradėjo verstis privačia praktika *New York'o* valstijoje, *Penn Yan* miestelyje, ten pat jos vyras dr. V. Širmenis jau dirbo bendrosios medicinos praktikoje. Ji buvo *American Dental Association* ir *Yates County* dantistų draugijos narė ir odontologė *Penn Yan* vietovės mokykloms.

Giedrė Širmenienė, DDS

1982 metais kartu su vyru išėjo į pensiją ir persikėlė gyventi į St. Petersburgą, Floridon. Jų džiaugsmui netoliese apsigyveno ir jų sūnus Rytis su šeima.

Dr. Giedrė buvo aktyvi ir domėjosi viskuo, džiaugėsi anūkais. Mėgo teniso, golfo ir būriavimo sportą. Ir štai gyvenimas pasisuko į tragiškąją pusę: 1990 m. pabaigoje mirė jos vyras ir neužilgo ir ji pati susirgo nepagydomai. Ji mirė 1992 m. kovo 11 d. *St. Peterburge*, Floridoje.

R. Degesienė

Vincas Širmenis MD gimė 1915 m. Baigė Aušros berniukų gimnaziją Kaune 1935 m. ir tų pačių metų rudenį pradėjo medicinos studijas VD universiteto medicinos fakultete. Studijas baigė 1941 metais. Užbaigęs mediciną, dirbo asistentu universiteto farmakologijos institute ir kartu vertėsi privačia medicinos praktika, dalyvavo, rašė mediciniškoje spaudoje. Priklausė "*Fraternitas Lituania*" korporacijai, mėgo sportą.

1943 m. sukūrė šeimą, vedė medicinos studentę Giedrę Damijonaitę.

Karo audrų nublokštas Vakarų Vokietijoje dirbo gydytoju. 1949 m. emigravo į JAV. Kurį laiką jis dirbo tuberkuliozės ligoninėje, o nuo 1955 m. vertėsi privačia medicinos praktika *Penn Yan, N.Y.* Priklausė *AMA* ir *Yates County* medikų draugijai. Ligoniams naudojami vietinė *S&S Memorial* ligoninė. Taip pat pri-

Vincas Širmenis, MD

klausė vietiniam *Rotary* klubui. 1982 m. abu su žmona, kuri vertėsi *Penn Yan* miestelyje odontologijos praktika, išėjo į pensiją ir persikėlė gyventi į *St. Peterburgą, Fa.* Jis mirė 1990 metais lapkričio 30 d.

R. Degesienė

Kazimieras Valteris MD patologas, 81 metų, po pasikartojusio širdies priepuolio mirė 1992 m. gruodžio 1 d. *Hereford* ligoninėje, Anglijoje. Velionis buvo gimęs 1911 m. kovo 3 d. Juozapavo vnk., Antazavės valsč., Zarasų apskr. Augo ir mokėsi Lietuvoje. Baigęs Zarasų progimnaziją, mokėsi Rokiškio gimnazijoje, kurią baigė 1930 m. Tais pat metais pradėjo studijuoti mediciną VD universitete Kaune. Priklausė studentų ateitininkų medikų korporacijai "Gaja", 1934 m. buvo jos pirmininku. Medicinos studijas baigė ir 1936 m. gavo medicinos gydytojo diplomą. 1936-37 m. atliko karinę prievolę aspirantu Karo mokykloje, Kaune. 1937 m. pradėjo dirbti VD universiteto medicinos fakulteto patologijos institute preparatoriumi. 1938 m. buvo pakeltas jaun. asistentu, o 1941 m. vyr. asistentu. 1938 m. susituokė su dantų gydytoja Birute Babrauskaite. 1942-44 m. buvo Vilniaus universiteto medicinos fakulteto adjunktas ir patologijos instituto direktorius. Priklausė gydytojų "Gajos" korporacijai. 1944 m. su šeima pasitraukė į Vokietiją. Po karo gyveno Oldenburge ir vėliau *Nordhausen a/H* pabėgėlių

Kazimieras Valteris MD

stovyklose, kur buvo lietuvių komiteto pirmininku. Suorganizavus Pineberge (prie Hamburgo) pabaltiečių universitetui, 1946-48 m. buvo assoc. profesorius ir medicinos fakulteto prodekanas. 1948 m. su šeima išvyko Angliją. Pradžioje dirbo *Birmingham* universiteto patologinės anatomijos katedroje. Išlaikęs egzaminus gydytojo praktikos teisėms gauti, 1954 m. buvo paskirtas *Hereford* ligoninių grupės vyresnioju gydytoju, o vėliau konsultantu. 1962 m. paskiriamas *Hereford* grafystės *Medical Referee* pavaduotoju. Priklausė kelioms profesinėms draugijoms ir D.Britanijos Lietuvių sąjungai. Parašė keletą mokslinių straipsnių, kurie buvo atspausdinti "Medicinos" žurnale Lietuvoje ir keliuose Anglijos medicinos žurnaluose. Bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje. Yra rašęs mūsų "Medicinos" žurnale ir anksčiau Biuletenyje. Užaugino ir išmokslino dvi dukteris ir du sūnus. Žmona Birutė mirė 1991 m. Velionio pelenai bus nuvežti ir palaidoti šalia žmonos Rokiškyje.

Motiejus Jurgis Rimas MD gyveno *Comfrey, Minnesota*, mirė 1993 m. gegužės 15 d., sulaukęs 69 metus amžiaus. M. J. Rimas gimė vasario 25 d. 1924 m., Lietuvoje, Marijampolės apskr., Prienų valsč., Cepeliškių kaime. Medicinos studijas pradėjo Kaune 1941 m. Sovietams vėl okupuojant Lietuvą, 1944 m. pasitraukė į Austriją. Studijavo Graz'o universitete, 1947 m. studijas tęsė Vokietijoje, Miuncheno universitete, kurias baigė 1949 m. Po

Medicina Nr. 1 (81) 1993

vienų metų atvyko į JAV., apsigyveno *Connecticut* ir vėliau Filadelfijoje. Ten susirgo ir gydėsi 2,5 metų. Atliko *internship Ravenswood* ligoninėje, Chicagoje. Po to išvyko į Mineapolį, kur atliko vienų metų bendros medicinos praktikos rezidentūrą ir išlaikęs Ilinojaus ir Minesotos praktikos teisėms gauti egzaminus, porą metų vertėsi praktika Ilinojaus valstijoje, bet vėliau grįžo į Minesotą ir įsikūrė Comfrey miestelyje, kur vertėsi praktika iki mirties, 37 metus. Priklausė *American and Minnesota Medical Associations, American Academy of Family Physicians*, buvo garbės narys Amerikos *Smithsonian Institute* ir *Deputy Coroner and Health Officer for Brown Co., MN*. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje. 1989 m. dr. Rimas ir jo medicinos praktika buvo aprašyta *Smithsonian* ir *Minnesota Medicine* žurnaluose.

Dr. Rimas mirė po sunkaus kraujo išsiliejimo smegenyse. Palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Čikagojė.

dr. J. Rimas apžiūri ligonį

■ **Dr. Stasės Kerpytės-Žadeikienės**, gyv. Čikagos priemiestyje, vyras a.a. Stasys Žadeikis mirė 1993 m. ir palaidotas Varniuose, Lietuvoje.

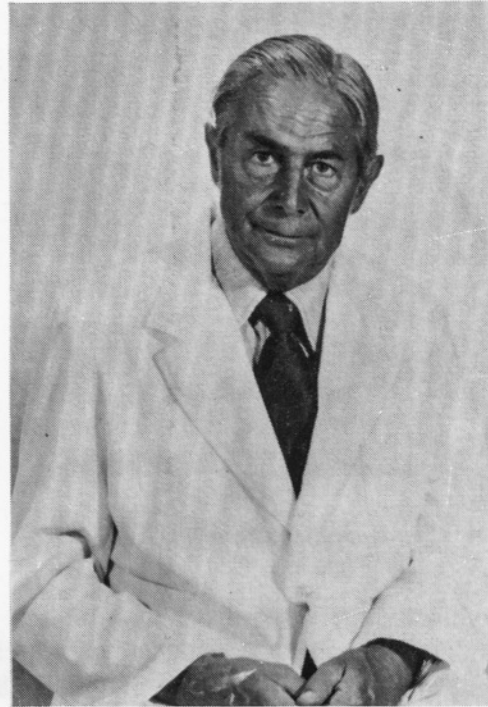
■ **Dr. Romualdo Povilaičio**, gyv. Lemont, IL. motina a.a. **Katrina Povilaitienė** mirė 1993 m. balandžio 14 d. Palaidota Šv. Kazimiero kapinėse,

GYDYTOJĄ KAZĮ VILEIŠĮ PRISIMENAT

1993 m. liepos 1 d. sukanka 10 metų, kai vos 68 metus sulaukęs, mirė mano mylimas brolis Kazys. Noriu prisiminti jį netik kaip man artimą žmogų, bet ir kaip sąžiningą gydytoją, gamtininką ir tylų patrijotą.

Jis gimė 1915 metais Vilniuje, tačiau augo Kaune. Baigęs Aušros berniukų gimnaziją, įstojo į VD universitetą, medicinos fakultetą, kurį baigė 1940 m. Priklausė sudentų varpininkų "Ąžuolo" korporacijai. Dirbo vaikų klinikoje Kaune, vėliau medicinos fakulteto vaikų ligų katedros asistentu. Norėdamas išvengti Gestapo persekiojimų už pogrindžio veiklą, turėjo apieisti Kauną Atsidūrė Lazdijuose, kur tapo apskrities gydytoju. Neužilgo, sovietų kariuomenei artėjant, su šeima apleido Lietuvą. 1944-1946 m. jis dirbo gydytoju Wangen im Allgau, vaikų džiovininkų sanatorijoje. 1946 m. atvyko į JAV ir Waterbury, Conn. ligoninėje atliko gydytojo praktiką. Vėliau išvykom į Miford, DE ir dirbo Memorial ligoninėje rezidentu. 1952 m., išlaikęs egzaminus, pradėjo privačią praktiką ir čia išgyveno 25 metus, bet po auto avarijos, nusilpus sveikatai, išvyko į Medford, OE, kur dirbo VA ligoninėje. Deja, neilgai jam teko gyventi Vakaruose, kuriuos jis taip mėgo. Vėžio pakirstas, mirė 1983 m. liepos 1 d. Palaidotas šalia savo motinos ir brolio Petro Kalvarijos kapinėse, Waterbury, Conn.

Kazys buvo vienas iš tų laimingų žmonių, kurie ne tik mėgo savo profesiją, bet ir galėjo ja užsiimti iki pat savo mirties. Jis domėjosi medicina nuo pat mažens ir niekam šeimoje neatėjo į galvą, kad jis galėtų ką kitą studijuoti. Tačiau Vileišių šeimoje jis nebuvo vicintelis gydytojas. Tenka prisiminti ir kitus, kurie garbingai dirbo gydytojo profesijoje. Gydytojas-visuomenininkas Antanas Vileišis (dėdė) mirė 1919 m., užsikrėtęs šiltine nuo ligo. Gyd. Juozas Vileišis buvo ištremtas į Sibirą; Aldona Vileišytė-Jašinskienė, irgi Sibiro tremtinė, dabar dirbanti Panevežyje. Mūsų motina Ona Kazakauskaitė-Vileišienė taip pat

Kazys Vileišis, MD

padėdavo sergantiems kaimo žmonėms, ypač po I Pasulinio karo, kai trūko daktarų, taip kaip anksčiau jos tėvas, Kurėnų dvaro savininkas. Ji supažindino mus ne tik su vaistažolėmis, kurias su Kaziu rinkdavom laukuose ir ežero pakrantėje, bet net skiepydavo vaikus nuo rauptų dvaro virtuvėje...Mažasis Kazys buvo uolus asistentas. Tad, norėčiau galvoti, kad broliui Kaziui medicina buvo paveldėtas bruožas.

Be medicinos, Kazį labai viliojo gamta ir jis dažnai praleisdavo atostogas beplaukiodamas baidare po gražiuosius Rytų Aukštaitijos ežerus. Jis gerai pažinojo ne tik Lietuvos vandenį, bet domėjosi ir jos žvėreliais, žuvimis, augalais. Jei ne medicina, jis galėjo būti ir geras gamtininkas.

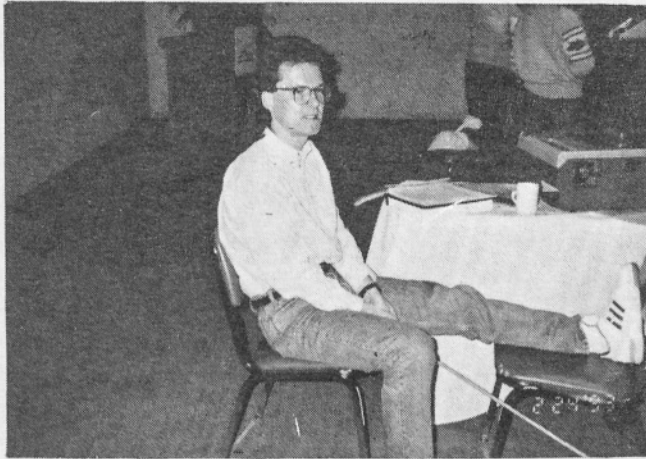
Tai toks buvo mano brolis Kazys. Taip, jis turėjo širdį.

Rita Vileišytė-Bagdonienė

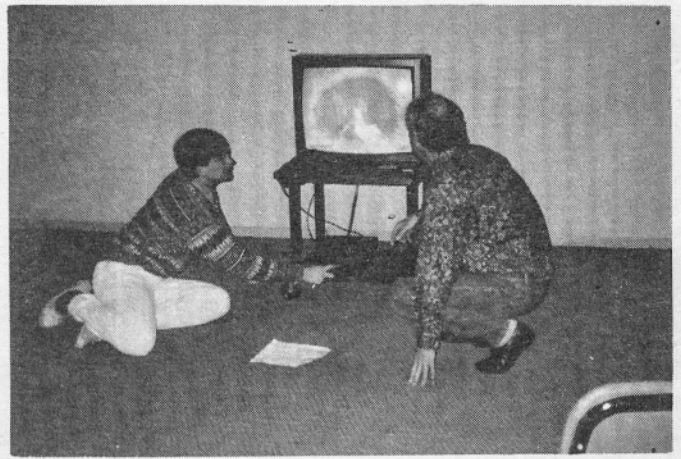

LAMA MEDICINOS SEMINARAS SUN VALLEY VYKO SEKANČIAI:

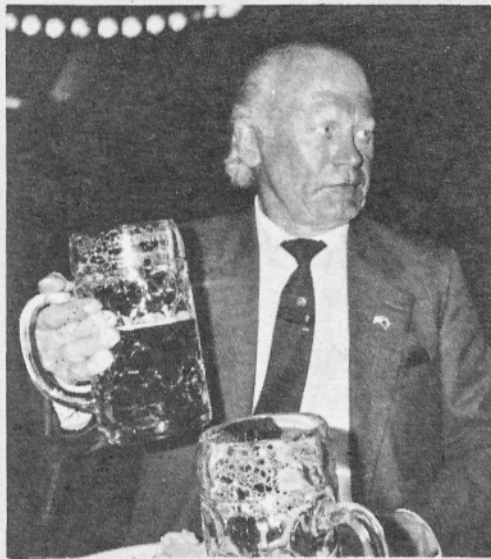
1

2

3

4

5

MIKSTŪRA

1 Dr. Edis Razma savo palaužtą koją "pasodino" ant kėdės, o ant kitos kėdės sėdėdamas skaitė paskaitą, kodėl kalnuose pirmosiomis dienomis įvyksta daugiau susižeidimų....

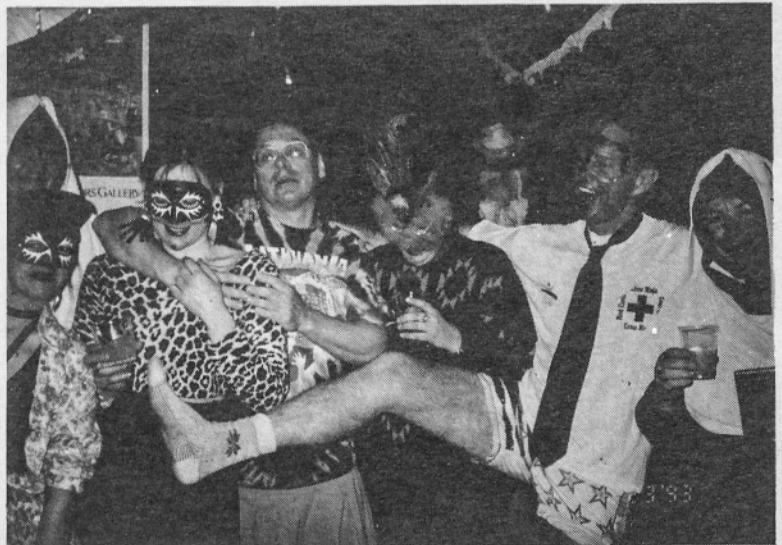
2 Dr. Vitas Alekna skaitė paskaitą atsitūpęs ir ieškojo akies TV ekrane.

3 Dr. Alvydas Pakalniškis moderavo paskaitas pilnoje SKI uniformoje ...

4 Dr. Fernandas Kaunas ANTON' o LAMA seminare rungėsi: kas išgers austrišką alų iš didžiausio bokalo. Neatsimena, ar rungtynes laimėjo ...

5 Dr. P. Kisielius: "Tu, Kazy Pemkau, man į akis dūmų nepūsk!"

6 Dr. Jonas Domanskis su savo trupe mokslinai linksmo snaudančius seminaro dalyvius.

6

MEDICINA
6849 Highland
Palos Heights, IL 60463

Address correction requested

